

พระราชบัญญัติ

การสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๔๗

พร้อมทั้งประวัติ ความเป็นมา กระบวนการ
และ
ขั้นตอนในการตราพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวของรัฐสภา

สำนักกฎหมาย

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

ก.ป. ๕/๒๕๔๗

THAI NATIONAL ASSEMBLY LIBRARY

3961150905

พระราชบัญญัติ
การสอบสวนคดีพิเศษ

พ.ศ. ๒๕๔๗

*****

พร้อมทั้งประวัติ ความเป็นมา กระบวนการ

และ

ขั้นตอนในการตราพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวของรัฐสภา

สำนักกฎหมาย

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

ก.ป. ๕/๒๕๔๗

ต้นฉบับเป็นหน้าว่าง

คำนำ

ตามที่ได้มีการปรับปรุงอำนาจหน้าที่กระทรวงยุติธรรม โดยจัดให้มีกรมสอบสวนคดีพิเศษ เพื่อรับผิดชอบในการดำเนินการเกี่ยวกับคดีอาญาบางประเภท ที่กำหนดให้อยู่ในอำนาจหน้าที่ของ กรมสอบสวนคดีพิเศษและโดยที่คดีดังกล่าวจำเป็นต้องมีผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านเป็นผู้ดำเนินการสืบสวนและ สอบสวน รวมทั้งกำหนดอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ดังกล่าวเพื่อให้การป้องกันและปราบปรามการกระทำ ความผิดอาญาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ จึงสมควรกำหนดให้มีพนักงานสอบสวนคดีพิเศษ เจ้าหน้าที่ คดีพิเศษและวิธีการสืบสวนและสอบสวนคดีพิเศษเพื่อปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวเป็นการเฉพาะ

พระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๔๗ ฉบับนี้ได้รับความเห็นชอบจากรัฐสภา เมื่อวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๔๖ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๑ ตอนที่ ๘ ก หน้า ๑ เมื่อวันที่ ๑๙ มกราคม ๒๕๔๗ และมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ดังนั้น กลุ่มงานพัฒนากฎหมาย สำนักกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ได้ตระหนัก ถึงภารกิจและความสำคัญของการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกวุฒิสภาทั้งในด้านนิติบัญญัติ การควบคุมการบริหาร ราชการแผ่นดินและการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ ตลอดจนอำนาจหน้าที่ในด้านอื่น ๆ ตามที่กำหนดไว้ใน รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ เป็นอย่างยิ่ง จึงได้ดำเนินการรวบรวมและจัดพิมพ์ กฎหมายที่ได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาและมีผลใช้บังคับเป็นกฎหมายแล้ว พร้อมทั้งประวัติความเป็นมาใน การตราพระราชบัญญัติดังกล่าว ทั้งนี้ เพื่อให้สอดคล้องตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญและเพื่อประโยชน์ต่อ การปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกวุฒิสภา ตลอดจนผู้ที่เกี่ยวข้องในวงงานของวุฒิสภา

หวังเป็นอย่างยิ่งว่าเอกสารอันเป็นประวัติศาสตร์งานด้านนิติบัญญัติของวุฒิสภาฉบับนี้ จักเป็นประโยชน์ต่อสมาชิกวุฒิสภา ผู้ที่เกี่ยวข้องในวงงานของวุฒิสภา ส่วนราชการ หน่วยงานทั้งภาครัฐและ เอกชน และสถาบันการศึกษา รวมทั้งผู้ที่สนใจโดยทั่วไปตามสมควร

สำนักกฎหมาย
สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

พระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๔๗

: พร้อมด้วยประวัติ ความเป็นมา กระบวนการ ขั้นตอนในการตราพระราชบัญญัติดังกล่าวของรัฐสภา
จัดทำโดย

นายนัท ผาสุ ผู้อำนวยการสำนักกฎหมาย
นางภาณุมาศ วราหะไพฑูรย์ ผู้อำนวยการกลุ่มงานพัฒนากฎหมาย
นางสาวสุวิมล เจียมวงศ์แพทย์ นิติกร ๓
นางสาวพวงผกา น้อยช้อย เจ้าพนักงานธุรการ ๕
นายสรารุช รักเมือง เจ้าหน้าที่บันทึกข้อมูล ๑

สำนักกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา โทร. ๐ ๒๔๓๑ ๙๓๐๙

ผลิตโดย

กลุ่มงานการพิมพ์ สำนักการพิมพ์
สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา โทร. ๐ ๒๒๔๔ ๑๗๔๑-๒

ต้นฉบับเป็นหน้าว่าง

สารบัญ

พระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๕๗

หมวด ๑	คณะกรรมการคดีพิเศษ	๒
หมวด ๒	พนักงานสอบสวนคดีพิเศษและเจ้าหน้าที่คดีพิเศษ	๔
หมวด ๓	การสืบสวนและสอบสวนคดีพิเศษ	๖
หมวด ๔	คณะกรรมการพนักงานสอบสวนคดีพิเศษ	๑๒
หมวด ๕	บทกำหนดโทษ	๑๔
	บทเฉพาะกาล	๑๔
	บัญชีท้ายพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๕๗	๑๗

ภาคผนวก

ก.	ประวัติและความเป็นมาในกระบวนการตราพระราชบัญญัติ การสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๕๗	(๑)
ข.	การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. .... ในชั้นสภาผู้แทนราษฎร	(๓๒)
ค.	การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. .... ในชั้นวุฒิสภา	(๓๕)
ง.	การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. .... ของคณะกรรมการร่วมกันเพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ การสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ.	(๓๗)
จ.	แผนภูมิแสดงกระบวนการตราพระราชบัญญัติ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐	(๓๙)

ต้นฉบับเป็นหน้าว่าง

พระราชบัญญัติ
การสอบสวนคดีพิเศษ

พ.ศ. ๒๕๔๗

ต้นฉบับเป็นหน้าว่าง

พระราชบัญญัติ
การสอบสวนคดีพิเศษ
พ.ศ. ๒๕๕๗

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๓ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๗

เป็นปีที่ ๕๕ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรให้มีกฎหมายว่าด้วยการสอบสวนคดีพิเศษ

พระราชบัญญัตินี้มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๕ ประกอบกับมาตรา ๓๑ มาตรา ๓๔ มาตรา ๓๕ มาตรา ๓๖ มาตรา ๓๗ มาตรา ๔๘ มาตรา ๕๘ มาตรา ๒๓๗ และมาตรา ๒๓๘ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้ โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา ดังต่อไปนี้

- มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๕๗”
- มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป
- มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้

“คดีพิเศษ” หมายความว่า คดีความผิดทางอาญาตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๒๑

“พนักงานสอบสวนคดีพิเศษ” หมายความว่า อธิบดี รองอธิบดี และผู้ซึ่งได้รับการแต่งตั้งให้มีอำนาจและหน้าที่สืบสวนและสอบสวนคดีพิเศษตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้

“เจ้าหน้าที่คดีพิเศษ” หมายความว่า ผู้ซึ่งได้รับการแต่งตั้งให้ช่วยเหลือพนักงานสอบสวนคดีพิเศษ

ในการสืบสวนและสอบสวนคดีพิเศษตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้

“อธิบดี” หมายความว่า อธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษ

“รองอธิบดี” หมายความว่า รองอธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษ

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๔ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออกกฎกระทรวงและระเบียบ เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวงและระเบียบนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

หมวด ๑

คณะกรรมการคดีพิเศษ

มาตรา ๕ ให้มีคณะกรรมการคดีพิเศษ เรียกโดยย่อว่า “กคพ.” ประกอบด้วยนายกรัฐมนตรี เป็นประธานกรรมการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมเป็นรองประธานกรรมการ ปลัดกระทรวงยุติธรรม ปลัดกระทรวงการคลัง ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงพาณิชย์ อัยการสูงสุด ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา เจ้ากรมพระธรรมนูญ ผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย นายกสภทนายความ และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจำนวนเก้าคน และในจำนวนนี้ ต้องมีบุคคลซึ่งมีความรู้ความเชี่ยวชาญในด้านเศรษฐศาสตร์ การเงินการธนาคาร เทคโนโลยีสารสนเทศ หรือกฎหมาย อย่างน้อยด้านละหนึ่งคนเป็นกรรมการ

ให้อธิบดีเป็นกรรมการและเลขานุการ และให้อธิบดีแต่งตั้งข้าราชการในกรมสอบสวนคดีพิเศษ จำนวนไม่เกินสองคนเป็นผู้ช่วยเลขานุการ

มาตรา ๖ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

(๑) มีสัญชาติไทยโดยการเกิด

(๒) มีอายุไม่ต่ำกว่าสามสิบห้าปีบริบูรณ์

(๓) ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย คนไร้ความสามารถ หรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

(๔) ไม่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ข้าราชการการเมือง สมาชิกสภาท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น กรรมการหรือผู้ดำรงตำแหน่งที่รับผิดชอบในการบริหารพรรคการเมือง ที่ปรึกษาพรรคการเมือง หรือเจ้าหน้าที่ในพรรคการเมือง

(๕) ไม่เป็นผู้อยู่ระหว่างถูกสั่งให้พักราชการหรือถูกสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อน

(๖) ไม่เคยถูกไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกจากราชการ หน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจ เพราะกระทำผิดวินัย

(๗) ไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

(๘) ไม่เคยต้องคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินเพราะร่ำรวยผิดปกติหรือมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ

(๙) ไม่อยู่ในระหว่างต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มิให้ดำรงตำแหน่งใดๆ

(๑๐) ไม่เคยถูกวุฒิสภามีมติให้ถอดถอนจากตำแหน่งตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และยังไม่พ้นกำหนดห้าปีนับแต่วันที่วุฒิสภามีมติจนถึงวันแต่งตั้ง

มาตรา ๗ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสองปี ผู้ซึ่งพ้นจากตำแหน่งอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้ แต่จะดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกินสองวาระมิได้

ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งตามวาระ แต่ยังมีได้มีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นใหม่ ให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒินั้นปฏิบัติหน้าที่ไปพลางก่อนจนกว่าจะมีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นใหม่

มาตรา ๘ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) ถูกจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก

(๔) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๖

(๕) คณะรัฐมนตรีให้ออก เพราะมีความประพฤติเสื่อมเสีย บกพร่องหรือไม่สุจริตต่อหน้าที่ หรือหย่อนความสามารถ

มาตรา ๙ เมื่อตำแหน่งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิว่างลงก่อนวาระ ให้ดำเนินการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิภายในสามสิบวัน เว้นแต่วาระของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเหลือไม่ถึงเก้าสิบวัน จะไม่แต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิก็ได้

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้รับแต่งตั้งแทนตำแหน่งที่ว่าง ให้มีวาระการดำรงตำแหน่งเท่ากับเวลาที่เหลืออยู่ของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิที่ยังอยู่ในตำแหน่ง

ในระหว่างที่ยังมิได้แต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิแทนตำแหน่งที่ว่าง ให้กรรมการที่เหลืออยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้

มาตรา ๑๐ ให้ กคพ. มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) เสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรีในการออกกฎกระทรวงกำหนดคดีพิเศษตามมาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง (๑)

(๒) กำหนดรายละเอียดของลักษณะของการกระทำความผิดตามมาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง (๑)

(๓) มีมติเกี่ยวกับคดีความผิดทางอาญาอื่นตามมาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง (๒)

(๔) กำหนดข้อบังคับหรือหลักเกณฑ์ตามที่มอบหมายให้ปฏิบัติกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของ กคพ.

(๕) ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้

(๖) ให้ความเห็นชอบหลักสูตรสอบสวนคดีพิเศษ

(๗) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามพระราชบัญญัตินี้ หรือตามที่มีกฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของ กคพ.

รายละเอียดของลักษณะของการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่ง (๒) มติตามวรรคหนึ่ง (๓) และข้อบังคับหรือหลักเกณฑ์ตามวรรคหนึ่ง (๔) ให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๑๑ การประชุมของ กคพ. ให้นำบทบัญญัติว่าด้วยคณะกรรมการที่มีอำนาจดำเนินการพิจารณาทางปกครองตามกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองมาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๑๒ ให้ กคพ. มีอำนาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติงานอย่างใดอย่างหนึ่งตามที่ กคพ. กำหนด และให้นำความในมาตรา ๑๑ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๑๓ ให้กรรมการใน กคพ. และอนุกรรมการได้รับค่าตอบแทนตามที่คณะรัฐมนตรีกำหนด

หมวด ๒

พนักงานสอบสวนคดีพิเศษและเจ้าหน้าที่คดีพิเศษ

มาตรา ๑๔ ให้กรมสอบสวนคดีพิเศษ มีพนักงานสอบสวนคดีพิเศษและเจ้าหน้าที่คดีพิเศษ เพื่อทำหน้าที่ดำเนินการเกี่ยวกับคดีพิเศษตามที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๑๕ พนักงานสอบสวนคดีพิเศษเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญ โดยต้องมีคุณสมบัติตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน

นอกจากคุณสมบัติตามวรรคหนึ่งแล้ว พนักงานสอบสวนคดีพิเศษต้องมีคุณสมบัติพิเศษอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้ด้วย

(๑) รับราชการหรือเคยรับราชการไม่น้อยกว่าห้าปีในตำแหน่งเจ้าหน้าที่คดีพิเศษในระดับที่

อ.ก.พ. กรมสอบสวนคดีพิเศษกำหนด

(๒) สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีทางกฎหมายและมีประสบการณ์ที่เป็นประโยชน์ต่อการ

ปฏิบัติงานตามพระราชบัญญัตินี้ นับแต่สำเร็จการศึกษาดังกล่าวไม่น้อยกว่าสามปีและดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าข้าราชการพลเรือนสามัญระดับ ๖ หรือดำรงตำแหน่งอื่นในหน่วยงานของรัฐที่เทียบเท่าตามหลักเกณฑ์ที่ อ.ก.พ. กรมสอบสวนคดีพิเศษกำหนด

(๓) สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโททางกฎหมายหรือสอบไล่ได้เป็นเนติบัณฑิตตามหลักสูตร

ของสำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา และมีประสบการณ์ที่เป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานตามพระราชบัญญัตินี้ นับแต่สำเร็จการศึกษาดังกล่าวไม่น้อยกว่าห้าปีตามหลักเกณฑ์ที่ อ.ก.พ. กรมสอบสวนคดีพิเศษกำหนด

(๔) สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอกทางกฎหมายและมีประสบการณ์ที่เป็นประโยชน์ต่อการ

ปฏิบัติงานตามพระราชบัญญัตินี้ นับแต่สำเร็จการศึกษาดังกล่าวไม่น้อยกว่าสามปีตามหลักเกณฑ์ที่ อ.ก.พ. กรมสอบสวนคดีพิเศษกำหนด

(๕) สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีสาขาใดสาขาหนึ่ง และมีประสบการณ์ที่เป็นประโยชน์

ต่อการปฏิบัติงานตามพระราชบัญญัตินี้ นับแต่สำเร็จการศึกษาดังกล่าวไม่น้อยกว่าสิบปีตามหลักเกณฑ์ที่ อ.ก.พ. กรมสอบสวนคดีพิเศษกำหนด

มาตรา ๑๖ เจ้าหน้าที่คดีพิเศษเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญ โดยต้องมีคุณสมบัติตามกฎหมาย

ว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน

นอกจากคุณสมบัติตามวรรคหนึ่งแล้ว เจ้าหน้าที่คดีพิเศษต้องมีคุณสมบัติพิเศษอย่างหนึ่งอย่างใด

ดังต่อไปนี้ด้วย

(๑) สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีและปริญญาโททางกฎหมาย หรือปริญญาเอกทางกฎหมาย

(๒) สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีทางกฎหมายและสอบไล่ได้เป็นเนติบัณฑิตตามหลักสูตร

ของสำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา

(๓) สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีทางกฎหมายและปริญญาสาขาอื่นที่เป็นประโยชน์ต่อ

การปฏิบัติงานตามพระราชบัญญัตินี้ อีกอย่างน้อยหนึ่งสาขาตามหลักเกณฑ์ที่อธิบดีกำหนด

(๔) สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีสาขาใดสาขาหนึ่ง และมีประสบการณ์ที่เป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานตามพระราชบัญญัตินี้ นับแต่สำเร็จการศึกษาดังกล่าวไม่น้อยกว่าสองปีตามหลักเกณฑ์ที่อธิบดีกำหนด

มาตรา ๑๗ ในกรณีที่มีความจำเป็นเพื่อประโยชน์ของทางราชการในการสอบสวนคดีพิเศษ จำเป็นต้องมีบุคลากรซึ่งมีความรู้ ความชำนาญ หรือประสบการณ์สูง เพื่อดำเนินการสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษ หรือเป็นบุคลากรในสาขาที่ขาดแคลน กกพ. อาจมีมติให้ยกเว้นคุณสมบัติพิเศษตามมาตรา ๑๕ วรรคสอง หรือมาตรา ๑๖ วรรคสอง แล้วแต่กรณี ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วนสำหรับการบรรจุและแต่งตั้งบุคคลใดเป็นการเฉพาะก็ได้

มาตรา ๑๘ การบรรจุและแต่งตั้งข้าราชการพลเรือนสามัญในตำแหน่งพนักงานสอบสวนคดีพิเศษ ให้บรรจุและแต่งตั้งจากบุคคลซึ่งมีคุณสมบัติตามมาตรา ๑๕ และผ่านการประเมินความรู้ความสามารถตามหลักเกณฑ์ที่ อ.ก.พ. กรมสอบสวนคดีพิเศษกำหนด หรือบุคคลตามมาตรา ๑๗ แล้วแต่กรณี โดยบุคคลดังกล่าวต้องสำเร็จการฝึกอบรมตามหลักสูตรสอบสวนคดีพิเศษที่กรมสอบสวนคดีพิเศษจัดให้มีขึ้นด้วย

การแต่งตั้งบุคคลใดเป็นพนักงานสอบสวนคดีพิเศษตามวรรคหนึ่ง ให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๑๙ ภายใต้บังคับมาตรา ๑๗ การบรรจุและแต่งตั้งข้าราชการพลเรือนสามัญในตำแหน่งเจ้าหน้าที่คดีพิเศษ ให้บรรจุและแต่งตั้งจากบุคคลซึ่งมีคุณสมบัติตามมาตรา ๑๖ ซึ่งผ่านการทดสอบความรู้ความสามารถตามหลักเกณฑ์ที่ อ.ก.พ. กรมสอบสวนคดีพิเศษกำหนด

เจ้าหน้าที่คดีพิเศษที่ได้รับการแต่งตั้งตามวรรคหนึ่ง ก่อนเข้าปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งดังกล่าว ต้องเข้ารับการฝึกอบรมตามหลักสูตรที่กรมสอบสวนคดีพิเศษจัดให้มีขึ้นด้วย

มาตรา ๒๐ ให้ตำแหน่งพนักงานสอบสวนคดีพิเศษและเจ้าหน้าที่คดีพิเศษเป็นตำแหน่งที่มีเหตุพิเศษตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน และในการกำหนดให้ได้รับเงินเพิ่มสำหรับตำแหน่งที่มีเหตุพิเศษต้องคำนึงถึงภาระหน้าที่ คุณภาพของงาน และการดำรงตนอยู่ในความยุติธรรม โดยเปรียบเทียบกับค่าตอบแทนของผู้ปฏิบัติงานอื่นในกระบวนการยุติธรรมด้วย ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามระเบียบกระทรวงยุติธรรมโดยได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงการคลัง

หมวด ๓

การสืบสวนและสอบสวนคดีพิเศษ

มาตรา ๒๑ คดีพิเศษที่จะต้องดำเนินการสืบสวนและสอบสวนตามพระราชบัญญัตินี้ ได้แก่ คดีความผิดทางอาญาดังต่อไปนี้

(๑) คดีความผิดทางอาญาตามกฎหมายที่กำหนดไว้ในบัญชีท้ายพระราชบัญญัตินี้ และที่กำหนดในกฎกระทรวงโดยการเสนอแนะของ กคพ. โดยคดีความผิดทางอาญาตามกฎหมายดังกล่าว จะต้อง มีลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้

(ก) คดีความผิดทางอาญาที่มีความซับซ้อน จำเป็นต้องใช้วิธีการสืบสวนสอบสวน และรวบรวมพยานหลักฐานเป็นพิเศษ

(ข) คดีความผิดทางอาญาที่มีหรืออาจมีผลกระทบอย่างรุนแรงต่อความสงบเรียบร้อย และศีลธรรมอันดีของประชาชน ความมั่นคงของประเทศ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศหรือระบบเศรษฐกิจ หรือการคลังของประเทศ

(ค) คดีความผิดทางอาญาที่มีลักษณะเป็นการกระทำความผิดข้ามชาติที่สำคัญ หรือ เป็นการกระทำขององค์กรอาชญากรรม หรือ

(ง) คดีความผิดทางอาญาที่มีผู้ทรงอิทธิพลที่สำคัญเป็นตัวการ ผู้ใช้หรือผู้สนับสนุน ทั้งนี้ ตามรายละเอียดของลักษณะของการกระทำความผิดที่ กคพ. กำหนด

(๒) คดีความผิดทางอาญาอื่นนอกจาก (๑) ตามที่ กคพ. มีมติด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่า สองในสามของกรรมการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่

ในคดีที่มีการกระทำอันเป็นกรรมเดียวผิดต่อกฎหมายหลายบท และบทใดบทหนึ่งจะต้องดำเนินการ โดยพนักงานสอบสวนคดีพิเศษตามพระราชบัญญัตินี้ หรือคดีที่มีการกระทำความผิดหลายเรื่องต่อเนื่อง หรือเกี่ยวพันกัน และความผิดเรื่องใดเรื่องหนึ่งจะต้องดำเนินการโดยพนักงานสอบสวนคดีพิเศษ ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานสอบสวนคดีพิเศษมีอำนาจสืบสวนสอบสวนสำหรับความผิดบทอื่น หรือเรื่องอื่นด้วย และให้ถือว่าคดีดังกล่าวเป็นคดีพิเศษ

บรรดาคดีใดที่ได้ทำการสอบสวนเสร็จแล้วโดยพนักงานสอบสวนคดีพิเศษ ให้ถือว่าการสอบสวนนั้นเป็นการสอบสวนในคดีพิเศษตามพระราชบัญญัตินี้แล้ว

บทบัญญัติในมาตรานี้ให้ใช้บังคับกับบุคคลที่เป็นตัวการ ผู้ใช้ หรือผู้สนับสนุนการกระทำความผิดด้วย

มาตรา ๒๒ เพื่อประโยชน์ในการประสานการปฏิบัติงานป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับคดีพิเศษ ให้ กคพ. มีอำนาจออกข้อบังคับการปฏิบัติหน้าที่ในคดีพิเศษระหว่างหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

(๑) วิธีปฏิบัติระหว่างหน่วยงานเกี่ยวกับการรับคำร้องทุกข์หรือคำกล่าวโทษ การดำเนินการเกี่ยวกับหมายเรียกและหมายอาญา การจับ การควบคุม การขัง การค้น หรือการปล่อยชั่วคราว การสืบสวน การสอบสวน การเปรียบเทียบปรับ การส่งมอบคดีพิเศษ และการดำเนินการอื่น

เกี่ยวกับคดีอาญาในระหว่างหน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่ป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดอาญา

(๒) ขอบเขตความรับผิดชอบของพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ เจ้าพนักงานอื่นของรัฐ พนักงานสอบสวนคดีพิเศษ และเจ้าหน้าที่คดีพิเศษ ในการสืบสวนและสอบสวนคดีพิเศษ ทั้งนี้ เพื่อให้เหมาะสมกับลักษณะการปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแต่ละแห่ง ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ผลกระทบของการกระทำความผิด และประสิทธิภาพในการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดอาญาได้อย่างทั่วถึง ในการนี้อาจกำหนดให้กรณีใดต้องดำเนินการร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้วยก็ได้

(๓) การแลกเปลี่ยนข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามคดีพิเศษ

(๔) การสนับสนุนของหน่วยงานของรัฐ และเจ้าหน้าที่ของรัฐในการปฏิบัติหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการสืบสวนและสอบสวนคดีพิเศษ

เมื่อมีข้อบังคับตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้หน่วยงานของรัฐมีหน้าที่ปฏิบัติตามข้อบังคับที่กำหนดนั้น ถ้าข้อบังคับดังกล่าวเป็นการกำหนดหน้าที่ในระหว่างเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เป็นเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ หรือพนักงานสอบสวนในการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ให้ถือว่าการดำเนินการของเจ้าหน้าที่ของรัฐดังกล่าวในส่วนที่เกี่ยวข้องเป็นการดำเนินการของผู้มีอำนาจหน้าที่สืบสวนและสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

ในระหว่างที่ยังไม่มีข้อบังคับตามวรรคหนึ่ง สำหรับคดีพิเศษในเรื่องใด ให้การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐเพื่อให้เป็นไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเกี่ยวกับการสืบสวนและสอบสวนคดีพิเศษในเรื่องนั้นเป็นไปตามที่กรมสอบสวนคดีพิเศษและหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องจะตกลงกัน เว้นแต่ กคพ. จะมีมติเป็นอย่างอื่น

มาตรา ๒๓ ในการปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับคดีพิเศษ ให้พนักงานสอบสวนคดีพิเศษมีอำนาจสืบสวนและสอบสวนคดีพิเศษ และเป็นพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่ หรือพนักงานสอบสวน ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา แล้วแต่กรณี

ให้เจ้าหน้าที่คดีพิเศษมีหน้าที่ช่วยเหลือพนักงานสอบสวนคดีพิเศษในการปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับคดีพิเศษ เพียงเท่าที่พนักงานสอบสวนคดีพิเศษมอบหมาย ในการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าว ให้เจ้าหน้าที่คดีพิเศษเป็นพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ หรือพนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

ในกรณีจำเป็นอธิบดีจะสั่งให้ข้าราชการหรือลูกจ้างกรมสอบสวนคดีพิเศษผู้หนึ่งผู้ใดที่มีใช้พนักงานสอบสวนคดีพิเศษ หรือเจ้าหน้าที่คดีพิเศษปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้ช่วยเหลือพนักงานสอบสวนคดีพิเศษ หรือเจ้าหน้าที่คดีพิเศษเพื่อปฏิบัติงานเรื่องหนึ่งเรื่องใดที่เกี่ยวข้องกับการสืบสวนเป็นการเฉพาะก็ได้

ในการปฏิบัติงานเฉพาะเรื่องที่ได้รับมอบหมายตามวรรคสาม ให้ผู้นั้นเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา และให้มีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับเจ้าหน้าที่คดีพิเศษเฉพาะเรื่องที่ได้รับมอบหมายเท่านั้น หลักเกณฑ์ วิธีการมอบหมาย และการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา นี้ ให้เป็นไปตามข้อบังคับที่ กคพ. กำหนด

มาตรา ๒๔ เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานสอบสวนคดีพิเศษมีอำนาจดังต่อไปนี้ด้วย

(๑) เข้าไปในเคหสถาน หรือสถานที่ใดๆ เพื่อตรวจค้น เมื่อมีเหตุสงสัยตามสมควรว่ามีบุคคลที่มีเหตุสงสัยว่ากระทำความผิดที่เป็นคดีพิเศษหลบซ่อนอยู่ หรือมีทรัพย์สินซึ่งมีไว้เป็นความผิด หรือได้มาโดยการกระทำความผิด หรือได้ใช้หรือจะใช้ในการกระทำความผิดที่เป็นคดีพิเศษ หรือซึ่งอาจใช้เป็นพยานหลักฐานได้ ประกอบกับมีเหตุอันควรเชื่อว่าจะเนื่องจากการเน้นซ้ำว่าจะเอาหมายค้นมาได้ บุคคลนั้นจะหลบหนีไป หรือทรัพย์สินนั้นจะถูกโยกย้าย ซุกซ่อน ทำลาย หรือทำให้เปลี่ยนแปลงสภาพไปจากเดิม

(๒) ค้นบุคคล หรือยานพาหนะที่มีเหตุสงสัยตามสมควรว่ามีทรัพย์สินซึ่งมีไว้เป็นความผิด หรือได้มาโดยการกระทำความผิด หรือได้ใช้หรือจะใช้ในการกระทำความผิดที่เป็นคดีพิเศษ หรือซึ่งอาจใช้เป็นพยานหลักฐานได้

(๓) มีหนังสือสอบถามหรือเรียกให้สถาบันการเงิน ส่วนราชการ องค์กร หรือหน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ ส่งเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องมาเพื่อให้ถ้อยคำ ส่งคำชี้แจงเป็นหนังสือ หรือส่งบัญชี เอกสาร หรือหลักฐานใดๆ มาเพื่อตรวจสอบ หรือเพื่อประกอบการพิจารณา

(๔) มีหนังสือสอบถาม หรือเรียกบุคคลใดๆ มาเพื่อให้ถ้อยคำ ส่งคำชี้แจงเป็นหนังสือ หรือส่งบัญชีเอกสาร หรือหลักฐานใดๆ มาเพื่อตรวจสอบ หรือเพื่อประกอบการพิจารณา

(๕) ยึด หรืออายัดทรัพย์สินที่ค้นพบ หรือที่ส่งมาดังกล่าวไว้ใน (๑) (๒) (๓) และ (๔) การใช้อำนาจตามวรรคหนึ่ง ให้พนักงานสอบสวนคดีพิเศษปฏิบัติตามข้อบังคับที่ กคพ. กำหนด เฉพาะการใช้อำนาจตามวรรคหนึ่ง (๑) นอกจากพนักงานสอบสวนคดีพิเศษต้องดำเนินการเกี่ยวกับวิธีการกันตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาแล้ว ให้พนักงานสอบสวนคดีพิเศษแสดงความบริสุทธิ์ก่อนการเข้าค้น รายงานเหตุผลและผลการตรวจค้นเป็นหนังสือต่อผู้บังคับบัญชาเหนือขึ้นไป และบันทึกเหตุสงสัยตามสมควรและเหตุอันควรเชื่อที่ทำให้สามารถเข้าค้นได้เป็นหนังสือให้ไว้แก่ผู้ครอบครองเคหสถานหรือสถานที่ค้น แต่ถ้าไม่มีผู้ครอบครองอยู่ ณ ที่นั้น ให้พนักงานสอบสวนคดีพิเศษส่งมอบสำเนาหนังสือนั้นให้แก่ผู้ครอบครองดังกล่าวในทันทีที่กระทำได้ และหากเป็นการเข้าค้นในเวลากลางคืนภายหลังพระอาทิตย์ตก พนักงานสอบสวนคดีพิเศษผู้เป็นหัวหน้าในการเข้าค้นต้องเป็นข้าราชการพลเรือนตำแหน่งตั้งแต่ระดับ ๗ ขึ้นไปด้วย

ให้พนักงานสอบสวนคดีพิเศษผู้เป็นหัวหน้าในการเข้าค้นส่งสำเนาบันทึกเหตุสงสัยตามสมควร และเหตุอันควรเชื่อตามวรรคสาม และสำเนาทะเบียนการตรวจค้นและบัญชีทรัพย์สินที่ยึดหรืออายัดต่อศาลจังหวัดที่มีอำนาจเหนือท้องที่ที่ทำการค้น หรือศาลอาญาในเขตกรุงเทพมหานครภายในสี่สิบแปดชั่วโมง หลังจากสิ้นสุดการตรวจค้น เพื่อเป็นหลักฐาน

พนักงานสอบสวนคดีพิเศษระดับใดจะมีอำนาจหน้าที่ตามที่ได้กำหนดไว้ตามวรรคหนึ่งทั้งหมด หรือแค่บางส่วน หรือจะต้องได้รับอนุมัติจากบุคคลใดก่อนดำเนินการให้เป็นไปตามที่อธิบดีกำหนด โดยทำเอกสารให้ไว้ประจำตัวพนักงานสอบสวนคดีพิเศษผู้ได้รับอนุมัตินั้นและพนักงานสอบสวนคดีพิเศษผู้นั้นต้องแสดงเอกสารดังกล่าวต่อบุคคลที่เกี่ยวข้องทุกครั้ง

มาตรา ๒๕ ในกรณีที่มีเหตุอันควรเชื่อได้ว่า เอกสารหรือข้อมูลข่าวสารอื่นใดซึ่งส่งทางไปรษณีย์ โทรเลข โทรศัพท์ โทรสาร คอมพิวเตอร์ เครื่องมือ หรืออุปกรณ์ในการสื่อสาร สื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือ สื่อทางเทคโนโลยีสารสนเทศใด ถูกใช้หรืออาจถูกใช้ เพื่อประโยชน์ในการกระทำความผิดที่เป็นคดีพิเศษ พนักงานสอบสวนคดีพิเศษซึ่งได้รับอนุมัติจากอธิบดีเป็นหนังสือจะยื่นคำขอฝ่ายเดียวต่ออธิบดีผู้พิพากษา ศาลอาญาเพื่อมีคำสั่งอนุญาตให้พนักงานสอบสวนคดีพิเศษได้มาซึ่งข้อมูลข่าวสารดังกล่าวก็ได้

การอนุญาตตามวรรคหนึ่ง ให้อธิบดีผู้พิพากษาศาลอาญาพิจารณาถึงผลกระทบต่อสิทธิส่วนบุคคล หรือสิทธิอื่นใดประกอบกับเหตุผลและความจำเป็นดังต่อไปนี้

(๑) มีเหตุอันควรเชื่อว่าจะมีการกระทำความผิดหรือจะมีการกระทำความผิดที่เป็นคดีพิเศษ

(๒) มีเหตุอันควรเชื่อว่าจะได้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการกระทำความผิดที่เป็นคดีพิเศษจากการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารดังกล่าว

(๓) ไม่อาจใช้วิธีการอื่นใดที่เหมาะสมหรือมีประสิทธิภาพมากกว่าได้

การอนุญาตตามวรรคหนึ่ง ให้อธิบดีผู้พิพากษาศาลอาญาสั่งอนุญาตได้คราวละไม่เกินเก้าสิบวัน โดยกำหนดเงื่อนไขใดๆ ก็ได้ และให้ผู้เกี่ยวข้องกับข้อมูลข่าวสารในสิ่งสื่อสารตามคำสั่งดังกล่าวจะต้องให้ความร่วมมือเพื่อให้เป็นไปตามความในมาตรานี้ ภายหลังจากที่มีคำสั่งอนุญาต หากปรากฏข้อเท็จจริงว่า เหตุผลความจำเป็นไม่เป็นไปตามที่ระบุหรือพฤติการณ์เปลี่ยนแปลงไป อธิบดีผู้พิพากษาศาลอาญาอาจเปลี่ยนแปลงคำสั่งอนุญาตได้ตามที่เห็นสมควร

เมื่อพนักงานสอบสวนคดีพิเศษได้ดำเนินการตามที่ได้รับอนุญาตแล้ว ให้รายงานการดำเนินการให้อธิบดีผู้พิพากษาศาลอาญาทราบ

บรรดาข้อมูลข่าวสารที่ได้มาตามวรรคหนึ่ง ให้เก็บรักษาเฉพาะข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการกระทำความผิดที่เป็นคดีพิเศษซึ่งได้รับอนุญาตตามวรรคหนึ่ง และให้ใช้ประโยชน์ในการสืบสวนหรือใช้เป็น

พยานหลักฐานเฉพาะในการดำเนินคดีพิเศษดังกล่าวเท่านั้น ส่วนข้อมูลข่าวสารอื่นให้ทำลายเสียทั้งสิ้น ทั้งนี้ ตามข้อบังคับที่ กคพ. กำหนด

มาตรา ๒๖ ห้ามมิให้บุคคลใดเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่ได้มาเนื่องจากการดำเนินการตาม มาตรา ๒๕ เว้นแต่เป็นข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการกระทำความผิดที่เป็นคดีพิเศษซึ่งได้รับอนุญาตตาม มาตรา ๒๕ และเป็นการปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่หรือตามกฎหมายหรือตามคำสั่งศาล

มาตรา ๒๗ ในกรณีจำเป็นและเพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้ ให้อธิบดี หรือผู้ได้รับมอบหมายมีอำนาจให้บุคคลใด จัดทำเอกสารหรือหลักฐานใดขึ้นหรือเข้าไปแฝงตัวในองค์กร หรือกลุ่มคนใด เพื่อประโยชน์ในการสืบสวนสอบสวน ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามข้อบังคับที่อธิบดีกำหนด

การจัดทำเอกสารหรือหลักฐานใด หรือการเข้าไปแฝงตัวในองค์กร หรือกลุ่มคนใดเพื่อประโยชน์ ในการสืบสวนสอบสวนตามวรรคหนึ่ง ให้ถือว่าเป็นการกระทำโดยชอบ

มาตรา ๒๘ ให้พนักงานสอบสวนคดีพิเศษ มีอำนาจเก็บรักษาของกลางหรือมอบหมายให้ผู้อื่น เป็นผู้เก็บรักษา ในกรณีที่ของกลางนั้น ไม่เหมาะสมที่จะเก็บรักษา หรือเก็บรักษาไว้จะเป็นภาระแก่ ทางราชการ ให้อธิบดีมีอำนาจสั่งให้นำของกลางนั้น ออกขายทอดตลาดหรือนำไปใช้ประโยชน์ของ ทางราชการ โดยอาจหักค่าใช้จ่ายได้ ทั้งนี้ ตามระเบียบที่กระทรวงยุติธรรมกำหนด

มาตรา ๒๙ เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้กรมสอบสวนคดีพิเศษ ได้รับยกเว้นไม่อยู่ภายใต้บังคับกฎหมายว่าด้วยอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และ สิ่งเทียมอาวุธปืน และกฎหมายว่าด้วยการควบคุมยุทธภัณฑ์เช่นเดียวกับราชการทหารและตำรวจ ตามกฎหมายดังกล่าว ทั้งนี้ การมีและใช้อาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง สิ่งเทียม อาวุธปืน และยุทธภัณฑ์ ให้เป็นไปตามระเบียบที่กระทรวงยุติธรรมกำหนด

มาตรา ๓๐ ในการสืบสวนและสอบสวนคดีพิเศษคดีใดมีเหตุจำเป็นต้องใช้ความรู้ความเชี่ยวชาญ เฉพาะด้านเป็นพิเศษ อธิบดีอาจแต่งตั้งบุคคลซึ่งมีความรู้ความเชี่ยวชาญในด้านนั้นเป็นที่ปรึกษาคดีพิเศษได้ ให้ที่ปรึกษาคดีพิเศษได้รับค่าตอบแทนตามที่กำหนดในระเบียบของกระทรวงยุติธรรมโดย ความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง

มาตรา ๓๑ ค่าใช้จ่ายสำหรับการสืบสวนและสอบสวนคดีพิเศษและวิธีการเบิกเงินทดรองจ่าย ให้เป็นไปตามระเบียบกระทรวงยุติธรรม โดยได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงการคลัง

มาตรา ๓๒ ในกรณีที่ กคพ. เห็นว่า เพื่อประสิทธิภาพในการปราบปรามการกระทำความผิด คดีพิเศษ กคพ. จะให้ความเห็นชอบให้คดีพิเศษคดีหนึ่งคดีใดหรือคดีประเภทใดต้องมีพนักงานอัยการ หรืออัยการทหาร แล้วแต่กรณี มาสอบสวนร่วมกับพนักงานสอบสวนคดีพิเศษหรือมาปฏิบัติหน้าที่

ร่วมกับพนักงานสอบสวนคดีพิเศษเพื่อให้คำแนะนำและตรวจสอบพยานหลักฐานตั้งแต่ชั้นเริ่มการสอบสวน แล้วแต่กรณี ก็ได้ เว้นแต่การสอบสวนคดีพิเศษที่มีลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใดตามมาตรา ๒๑วรรคหนึ่ง (๑) (ค) หรือ (ง) ต้องมีพนักงานอัยการหรืออัยการทหารมาสอบสวนร่วมกับพนักงานสอบสวนคดีพิเศษทุกคดี แล้วแต่กรณี ทั้งนี้ การสอบสวนร่วมกันหรือการปฏิบัติหน้าที่ร่วมกันดังกล่าวให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ กคพ. กำหนด

มาตรา ๓๓ ในกรณีที่มีความจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการสืบสวนและสอบสวนคดีพิเศษเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะ รัฐมนตรีอาจเสนอให้นายกรัฐมนตรีในฐานะหัวหน้ารัฐบาลมีคำสั่งตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดินให้เจ้าหน้าที่ของรัฐในหน่วยงานอื่นมาปฏิบัติหน้าที่ในกรมสอบสวนคดีพิเศษเพื่อช่วยเหลือในการสืบสวนและสอบสวนคดีพิเศษนั้นได้

ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐตามวรรคหนึ่งเป็นพนักงานสอบสวนคดีพิเศษหรือเจ้าหน้าที่คดีพิเศษ สำหรับการสืบสวนและสอบสวนคดีพิเศษที่ได้รับการแต่งตั้ง

มาตรา ๓๔ ในกรณีที่พนักงานอัยการหรืออัยการทหาร แล้วแต่กรณี มีคำสั่งไม่ฟ้องคดีซึ่งได้สอบสวนโดยพนักงานสอบสวนคดีพิเศษ ให้การทำความเห็นแย้งตามมาตรา ๑๔๕ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาหรือกฎหมายเกี่ยวกับวิธีพิจารณาความอาญาอื่นเป็นอำนาจหน้าที่ของอธิบดีหรือผู้ดำรงตำแหน่งอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

หมวด ๔

คณะกรรมการพนักงานสอบสวนคดีพิเศษ

มาตรา ๓๕ ให้มีคณะกรรมการพนักงานสอบสวนคดีพิเศษคณะหนึ่ง เรียกโดยย่อว่า “กพศ.” ประกอบด้วย

(๑) ผู้แทนสำนักงาน ก.พ. ผู้แทนสำนักงานอัยการสูงสุด ผู้แทนสำนักงานตำรวจแห่งชาติ และผู้แทนกรมพระธรรมนูญ

(๒) คณะบดีคณะนิติศาสตร์หรือเทียบเท่าของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐทุกแห่งซึ่งเลือกกันเองให้เหลือหนึ่งคน และคณะบดีคณะนิติศาสตร์หรือเทียบเท่าของสถาบันอุดมศึกษาของเอกชนทุกแห่งซึ่งเลือกกันเองให้เหลือหนึ่งคน

(๓) พนักงานสอบสวนคดีพิเศษในตำแหน่งระดับ ๘ ขึ้นไปซึ่งได้รับเลือกจากพนักงานสอบสวนคดีพิเศษด้วยกันเองจำนวนสามคน

(๔) ข้าราชการในกระทรวงยุติธรรมในตำแหน่งระดับ ๕ ขึ้นไปซึ่งมิใช่ข้าราชการในกรมสอบสวนคดีพิเศษที่ปลัดกระทรวงยุติธรรมแต่งตั้งจำนวนสามคน

ให้กรรมการตามวรรคหนึ่งเลือกกรรมการด้วยตนเองคนหนึ่งเป็นประธานกรรมการแล้วเสนอให้รัฐมนตรีเป็นผู้ออกคำสั่งแต่งตั้ง

ให้อธิบดีแต่งตั้งข้าราชการในกรมสอบสวนคดีพิเศษซึ่งดำรงตำแหน่งตั้งแต่ระดับ ๘ ขึ้นไปคนหนึ่งทำหน้าที่เป็นเลขานุการที่ประชุม

หลักเกณฑ์และวิธีการ ในการเลือกกรรมการตามวรรคหนึ่ง (๓) ให้เป็นไปตามระเบียบที่กระทรวงยุติธรรมกำหนด

มาตรา ๓๖ กรรมการตามมาตรา ๓๕ วรรคหนึ่ง (๒) (๓) และ (๔) ให้มีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสองปี และอาจได้รับแต่งตั้งใหม่ได้ แต่จะดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกินสองวาระไม่ได้

นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ กรรมการตามวรรคหนึ่งพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) พ้นจากการเป็นคณบดีหรือการเป็นข้าราชการในกระทรวงยุติธรรม

(๔) กพศ. มีมติด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสามในสี่ของจำนวนกรรมการทั้งหมดให้พ้นจากตำแหน่ง เนื่องจากการกระทำหรือมีพฤติการณ์ไม่เหมาะสมในการปฏิบัติหน้าที่กรรมการพนักงานสอบสวนคดีพิเศษ

สำหรับกรณีการพ้นจากตำแหน่งคณบดีเพราะครบวาระการเป็นคณบดีนั้น ให้กรรมการผู้นั้นปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนครบวาระการเป็นกรรมการ

ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๗ วรรคสอง มาตรา ๘ และมาตรา ๑๑ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๓๗ ในกรณีที่ผู้บังคับบัญชาของพนักงานสอบสวนคดีพิเศษจะมีคำสั่งดังต่อไปนี้

(๑) ย้ายพนักงานสอบสวนคดีพิเศษไปดำรงตำแหน่งอื่นอันมิใช่การเลื่อนตำแหน่งให้สูงขึ้น หรือย้ายประจำปี หรือเป็นกรณีที่อยู่ในระหว่างถูกดำเนินการทางวินัยหรือเป็นกรณีตกเป็นจำเลยในคดีอาญาที่ศาลมีคำสั่งประทับฟ้องแล้ว

(๒) ไม่เลื่อนขึ้นเงินเดือนประจำปีให้แก่พนักงานสอบสวนคดีพิเศษ

(๓) ลงโทษทางวินัยพนักงานสอบสวนคดีพิเศษ

ให้ผู้บังคับบัญชาส่งความเห็นของตนพร้อมด้วยเหตุผลไปยัง กพศ. เพื่อพิจารณาให้ความเห็นว่าคำสั่งนั้นเป็นไปโดยถูกต้องและเหมาะสมหรือไม่

การพิจารณาให้ความเห็น กพศ. ต้องกระทำให้แล้วเสร็จภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับความเห็นของผู้บังคับบัญชา

ในกรณีที่ กพศ. มีความเห็นต่างไปจากความเห็นของผู้บังคับบัญชา ผู้บังคับบัญชาจะมีคำสั่งตามความเห็นของตนก็ได้ แต่ต้องแสดงเหตุผลของการไม่เห็นด้วยกับความเห็นของ กพศ. ไว้ในคำสั่งด้วย
มาตรา ๓๘ เมื่อสิ้นปีงบประมาณ ให้ กพศ. สรุปผลการปฏิบัติงานและข้อสังเกตเสนอต่อรัฐมนตรี และให้กรมสอบสวนคดีพิเศษสนับสนุนการจัดทำรายงานของ กพศ.

หมวด ๕

บทกำหนดโทษ

มาตรา ๓๙ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๒๖ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สามปีถึงห้าปี หรือปรับตั้งแต่หกหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่งเป็นการกระทำโดยพนักงานสอบสวนคดีพิเศษ เจ้าหน้าที่คดีพิเศษ พนักงานอัยการที่เข้าร่วมสอบสวนหรือเข้าร่วมปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๓๒ หรือผู้เข้าร่วมปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๒๕ ผู้กระทำต้องระวางโทษเป็นสามเท่าของโทษที่กำหนดไว้ในวรรคหนึ่ง

มาตรา ๔๐ ผู้ใดปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๒๗ กระทำการนอกเหนือวัตถุประสงค์ในการสืบสวนสอบสวนตามพระราชบัญญัตินี้ เพื่อแสวงหาประโยชน์อันมิชอบสำหรับตนเองหรือผู้อื่น ให้ผู้นั้นไม่ได้รับการคุ้มครองตามมาตรา ๒๗ วรรคสอง ถ้าการกระทำนั้นเป็นความผิดอาญาให้ระวางโทษเป็นสองเท่าของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น

มาตรา ๔๑ ผู้ใดไม่ให้ความสะดวก หรือไม่ให้อภัยคำ หรือไม่ส่งบัญชีเอกสารหรือหลักฐานใดแก่พนักงานสอบสวนคดีพิเศษตามมาตรา ๒๔ วรรคหนึ่ง (๓) หรือ (๔) แล้วแต่กรณี ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๔๒ ก่อนหรือภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ มิให้นำมาตรา ๑๕ วรรคสอง มาตรา ๑๖ วรรคสอง มาตรา ๑๘ และมาตรา ๑๙ มาใช้บังคับกับการบรรจุและแต่งตั้งพนักงานสอบสวนคดีพิเศษและเจ้าหน้าที่คดีพิเศษ แล้วแต่กรณี โดยให้การบรรจุและแต่งตั้งเป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน

ให้ถือว่าผู้ได้รับการบรรจุและแต่งตั้งเป็นอธิบดี รองอธิบดี พนักงานสอบสวนคดีพิเศษและเจ้าหน้าที่คดีพิเศษตามวรรคหนึ่งเป็นอธิบดี รองอธิบดี พนักงานสอบสวนคดีพิเศษและเจ้าหน้าที่คดีพิเศษตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๔๓ ในวาระเริ่มแรกที่ยังไม่มีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ให้ กคพ. ประกอบด้วยกรรมการโดยตำแหน่ง เพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ แต่ต้องไม่เกินหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๔๔ บรรดาคดีพิเศษที่ค้างการดำเนินการและคดียังไม่ถึงที่สุดอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับให้ยังคงเป็นอำนาจหน้าที่ของพนักงานผู้มีอำนาจสอบสวนคดีอาญาตามกฎหมายนั้นๆ ต่อไปจนคดีถึงที่สุด เว้นแต่ กคพ. จะมิมติให้เป็นอำนาจหน้าที่ของพนักงานสอบสวนคดีพิเศษ

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร

นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ ตามที่ได้มีการปรับปรุงอำนาจหน้าที่กระทรวงยุติธรรม โดยจัดให้มีกรมสอบสวนคดีพิเศษ เพื่อรับผิดชอบในการดำเนินการเกี่ยวกับคดีอาญาบางประเภทที่กำหนดให้อยู่ในอำนาจหน้าที่ของกรมสอบสวนคดีพิเศษ และโดยที่คดีดังกล่าวจำเป็นต้องมีผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านเป็นผู้ดำเนินการสืบสวนและสอบสวน รวมทั้งกำหนดอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ดังกล่าว เพื่อให้การป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดอาญาดังกล่าวเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ จึงสมควรกำหนดให้มีพนักงานสอบสวนคดีพิเศษ เจ้าหน้าที่คดีพิเศษ และวิธีการสืบสวนและสอบสวนคดีพิเศษ เพื่อปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวเป็นการเฉพาะ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

บัญชีท้ายพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๔๗

- (๑) คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน
- (๒) คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการแข่งขันทางการค้า
- (๓) คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการธนาคารพาณิชย์
- (๔) คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์

และธุรกิจเครดิตฟองซิเอร์

- (๕) คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการเล่นแชร์
- (๖) คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน
- (๗) คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงาน

ของรัฐ

- (๘) คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแบบผังภูมิของวงจรรวม
- (๙) คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองผู้บริโภค
- (๑๐) คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยเครื่องหมายการค้า
- (๑๑) คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยเงินตรา
- (๑๒) คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการชดเชยค่าภาษีอากรสินค้าส่งออกที่ผลิต

ในราชอาณาจักร

- (๑๓) คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมของสถาบันการเงิน
- (๑๔) คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยธนาคารแห่งประเทศไทย
- (๑๕) คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยบริษัทมหาชนจำกัด
- (๑๖) คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน
- (๑๗) คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม
- (๑๘) คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยลิขสิทธิ์
- (๑๙) คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุน
- (๒๐) คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม
- (๒๑) คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยสิทธิบัตร
- (๒๒) คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์

ต้นฉบับเป็นหน้าว่าง

ภาคผนวก

ต้นฉบับเป็นหน้าว่าง

(๑)

ก.

ประวัติและความเป็นมา
ในกระบวนการตราพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๔๗

หลักการและเหตุผล
ประกอบร่างพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. ....
(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

หลักการ

ให้มีกฎหมายว่าด้วยการสอบสวนคดีพิเศษ

เหตุผล

ตามที่ได้มีการปรับปรุงอำนาจหน้าที่กระทรวงยุติธรรม โดยจัดให้มีกรมสอบสวนคดีพิเศษ เพื่อรับผิดชอบในการดำเนินการเกี่ยวกับคดีอาญาบางประเภทที่กำหนดให้อยู่ในอำนาจหน้าที่ของกรมสอบสวนคดีพิเศษ และโดยที่คดีดังกล่าวจำเป็นต้องมีผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านเป็นผู้ดำเนินการสืบสวนและสอบสวน รวมทั้งกำหนดอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ดังกล่าว เพื่อให้การป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดอาญาดังกล่าวเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ จึงสมควรกำหนดให้มีพนักงานสอบสวนคดีพิเศษ เจ้าหน้าที่คดีพิเศษ และวิธีการสืบสวนและสอบสวนคดีพิเศษ เพื่อปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวเป็นการเฉพาะ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ความเป็นมาของร่างพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. ....

ร่างพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. .... มีผู้เสนอให้สภาผู้แทนราษฎรพิจารณา รวม ๔ ฉบับ คือ

๑. เสนอโดย คณะรัฐมนตรี ชุดที่มีพันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรี
๒. เสนอโดย นายสุทัศน์ เงินหมื่น กับคณะ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาธิปัตย์
๓. เสนอโดย พลตำรวจโท วิโรจน์ เปาอินทร์ และนายสุรสิทธิ์ นิติวุฒิวรวัักษ์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคชาติไทย
๔. เสนอโดย นายประสิทธิ์ ชัยวิรัตน์ และนายเทวัญ ลิปตพัลลภ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคชาติพัฒนา

ร่างพระราชบัญญัติทั้ง ๔ ฉบับ มีหลักการในทำนองเดียวกัน คือ ให้มีกฎหมายว่าด้วยการสอบสวนคดีพิเศษ โดยฉบับที่คณะรัฐมนตรีเป็นผู้เสนอ มีเหตุผลของการเสนอร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ ตามที่ได้มีการปรับปรุงอำนาจหน้าที่กระทรวงยุติธรรม โดยจัดให้มีกรมสอบสวนคดีพิเศษ เพื่อรับผิดชอบในการดำเนินการเกี่ยวกับคดีอาญาบางประเภทที่กำหนดให้อยู่ในอำนาจหน้าที่ของกรมสอบสวนคดีพิเศษ และโดยที่คดีดังกล่าวจำเป็นต้องมีผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านเป็นผู้ดำเนินการสืบสวนและสอบสวน รวมทั้งกำหนดอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ดังกล่าว เพื่อให้การป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดอาญาดังกล่าวเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ จึงสมควรกำหนดให้มีพนักงานสอบสวนคดีพิเศษ เจ้าหน้าที่คดีพิเศษและวิธีการสืบสวนและสอบสวนคดีพิเศษ เพื่อปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวเป็นการเฉพาะ

โดยคณะรัฐมนตรีได้พิจารณาและมีมติอนุมัติในหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. .... เมื่อวันที่ ๔ มิถุนายน ๒๕๔๕ ตามที่กระทรวงยุติธรรมเสนอ โดยมีรองนายกรัฐมนตรี (นายกร ทักษะรังสี) ในฐานะประธานหารือร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อพิจารณาร่างกฎหมายเกี่ยวกับโครงสร้างกระทรวงยุติธรรม และส่งร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณา พร้อมทั้งความเห็นของกระทรวงการคลัง และสำนักงานตำรวจแห่งชาติไปพิจารณาด้วย ตามหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๒๐๔/๖๔๙๒ ลงวันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๔๕

ต่อมาเมื่อวันที่ ๒๑ มกราคม ๒๕๔๖ คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบกับร่างพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. .... ตามที่คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ได้ตรวจพิจารณาเสร็จแล้ว และส่งให้คณะกรรมการประสานงานสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาก่อนนำเสนอสภาผู้แทนราษฎรเพื่อพิจารณาต่อไป

**บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
ประกอบร่างพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. ....**

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๒๐๔/๖๕๕๒ ลงวันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๔๕ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ความว่า คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๔ มิถุนายน ๒๕๔๕ อนุมัติหลักการร่างพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. .... ที่กระทรวงยุติธรรมเสนอ และให้ส่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณา โดยให้ความเห็นของกระทรวงการคลัง และสำนักงานตำรวจแห่งชาติไปพิจารณาด้วย

ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัตินี้ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้เสนอให้คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ตรวจพิจารณา โดยมีผู้แทนกระทรวงยุติธรรม ผู้แทนกระทรวงมหาดไทย ผู้แทนกระทรวงการคลัง ผู้แทนสำนักงานอัยการสูงสุด ผู้แทนสำนักงานตำรวจแห่งชาติ และผู้แทนสำนักงาน ก.พ. เป็นผู้ชี้แจงรายละเอียด และสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเห็นสมควรจัดทำบันทึกประกอบร่างฯ ดังต่อไปนี้

๑. หลักการของร่างพระราชบัญญัติที่กระทรวงยุติธรรมเสนอ

คณะกรรมการกฤษฎีกา คณะพิเศษ ได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวแล้ว เห็นว่ามีสาระสำคัญดังนี้

(๑) คณะกรรมการคดีพิเศษ (กคพ.) ประกอบด้วยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม เป็นประธานกรรมการ ปลัดกระทรวงยุติธรรมเป็นรองประธานกรรมการ ปลัดกระทรวงการคลัง ปลัดกระทรวงมหาดไทย อัยการสูงสุด ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนเจ็ดคนซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้ง (ร่างมาตรา ๕) โดยมีอำนาจหน้าที่

(ก) กำหนดหลักเกณฑ์และลักษณะของคดีความผิดทางอาญาที่จะเป็นคดีพิเศษ ซึ่งต้องดำเนินการสืบสวนและสอบสวนโดยพนักงานสอบสวนคดีพิเศษ และเมื่อกำหนดเป็นคดีพิเศษแล้ว ให้อำนาจสอบสวนของเจ้าหน้าที่อื่นเป็นอันยุติลง (ร่างมาตรา ๘ (๑) (๒) และมาตรา ๒๔ (๑) (๒))

(ข) กำหนดระเบียบ ข้อบังคับ และหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการคัดเลือก การบรรจุ แต่งตั้ง และการพัฒนาศักยภาพพนักงานสอบสวนคดีพิเศษ การเรียกคืนและการโอนสำนวน และการขอความร่วมมือจากหน่วยงานอื่นของรัฐ (ร่างมาตรา ๘ (๓) และ (๔))

(๒) กรมสอบสวนคดีพิเศษ พนักงานสอบสวนคดีพิเศษ และเจ้าหน้าที่สอบสวนคดีพิเศษ

(ก) กรมสอบสวนคดีพิเศษ มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบในการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับคดีพิเศษของพนักงานสอบสวนคดีพิเศษ(ร่างมาตรา ๒๒)

(ข) พนักงานสอบสวนคดีพิเศษ ได้แก่ ผู้ซึ่งเป็นข้าราชการพลเรือนตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน และมีคุณสมบัติอื่นตามที่กฎหมายกำหนด โดยเป็นตำแหน่งที่มีเหตุพิเศษ และในการปฏิบัติหน้าที่ตามร่างพระราชบัญญัตินี้ พนักงานสอบสวนคดีพิเศษเป็นพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจตามประมวลกฎหมายอาญา (ร่างมาตรา ๑๕ มาตรา ๑๖ มาตรา ๑๘ มาตรา ๑๙ มาตรา ๒๒ มาตรา ๒๓ และมาตรา ๒๔)

(ค) เจ้าหน้าที่สอบสวนคดีพิเศษ ได้แก่ ผู้ซึ่งเป็นข้าราชการพลเรือนตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนและมีคุณสมบัติอื่นตามที่กฎหมายกำหนด มีหน้าที่ช่วยเหลือพนักงานสอบสวนคดีพิเศษในการสืบสวนและสอบสวนคดีพิเศษ (ร่างมาตรา ๑๖ มาตรา ๑๘ มาตรา ๑๙ มาตรา ๒๒ มาตรา ๒๓ มาตรา ๒๔ และมาตรา ๒๖)

(๓) การสืบสวนและสอบสวนคดีพิเศษ ของพนักงานสอบสวนคดีพิเศษมีในกรณีดังต่อไปนี้

(ก) คดีความผิดทางอาญาตามกฎหมายทั่วยุทธศาสตร์พระราชบัญญัติจำนวน ๒๗ ฉบับ และตามหลักเกณฑ์เกี่ยวกับคดีหรือลักษณะของการกระทำความผิดตามหลักเกณฑ์อื่นที่ กคพ. กำหนด นอกจากนี้ ยังอาจดำเนินการในทางคดีเกี่ยวกับความผิดทางอาญาอื่นที่มีหรืออาจมีผลกระทบอย่างสำคัญต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ความมั่นคงของประเทศ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศหรือระบบเศรษฐกิจหรือการคลังของประเทศ หรือที่มีลักษณะเป็นการกระทำความผิดข้ามชาติหรือเป็นการกระทำขององค์กรอาชญากรรม และในคดีที่มีการกระทำความผิดกฏหมายหลายบทและบทใดบทหนึ่งต้องดำเนินการโดยพนักงานสอบสวนคดีพิเศษ หรือคดีที่มีการกระทำความผิดหลายเรื่องต่อเนื่องเกี่ยวพันกันและมีความผิดที่ต้องดำเนินการโดยพนักงานสอบสวนคดีพิเศษ (ร่างมาตรา ๒๔)

(ข) สำหรับคดีที่มีความยุ่งยากซับซ้อน พนักงานสอบสวนคดีพิเศษอาจเสนอให้อธิบดีพิจารณาแต่งตั้งผู้มีประสบการณ์หรือมีความรู้ความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับคดีพิเศษ หรือพนักงานอัยการ เป็นที่ปรึกษาคดีหรือเป็นผู้ปฏิบัติงานได้ (ร่างมาตรา ๓๑)

(ค) ในการปฏิบัติภารกิจให้เป็นไปตามร่างพระราชบัญญัตินี้อำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการเข้าไปในเคหสถาน สถานที่ หรือยานพาหนะใด ๆ เพื่อค้นหายานหลักฐานได้ โดยไม่ต้องมีหมายค้น การดักฟังทางโทรศัพท์ ตรวจร่างกายและการตรวจพิสูจน์ทางการแพทย์ของผู้ต้องหา รวมทั้งการมีหนังสือสอบถามหรือเรียกบุคคลหรือเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานมาให้ถ้อยคำ (ร่างมาตรา ๓๐ มาตรา ๓๕ มาตรา ๓๖ มาตรา ๔๐ และมาตรา ๔๑)

(๔) คณะกรรมการที่ปรึกษาการบริหารงานบุคคลพนักงานสอบสวนคดีพิเศษ (กปบ.) ประกอบด้วยคณบดีคณะนิติศาสตร์หรือเทียบเท่าของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐทุกแห่ง ซึ่งเลือกกันเองให้เหลือหนึ่งคน ผู้แทนสำนักงาน กพ. ผู้แทนสำนักงานตำรวจแห่งชาติ และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนหกคน มีอำนาจให้ความเห็น คำสั่งย้าย การดำเนินการทางวินัยหรือกรณีตกเป็นจำเลยในคดีอาญา ตลอดจนกรณีคำสั่งไม่เลื่อนชั้นเงินเดือนประจำปีของพนักงานสอบสวนคดีพิเศษ นั้นเป็นไปโดยถูกต้องและเหมาะสมหรือไม่ (ร่างมาตรา ๕๖ และมาตรา ๕๗)

๒. ข้อสังเกตในชั้นต้นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว

๒.๑ ข้อสังเกตของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ*

(๑) องค์ประกอบของคณะกรรมการคดีพิเศษ

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมซึ่งเป็นประธาน กคพ. อาจใช้อำนาจทางการเมืองเข้าไปควบคุมการสืบสวนและสอบสวนคดีอาญาได้ (ร่างมาตรา ๕)

(๒) อำนาจหน้าที่ของพนักงานสอบสวนคดีพิเศษ

(ก) การกำหนดให้อำนาจหน้าที่สืบสวนและสอบสวนของหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องยุติเมื่อได้มีการกำหนดให้คดีความผิดทางอาญาใดเป็นคดีพิเศษแล้ว อาจทำให้เกิดช่องว่างระหว่างการส่งสำนวน สร้างความเดือดร้อนกับประชาชน และขัดต่อหลักการดำเนินคดีที่ต้องทำด้วยความรวดเร็ว นอกจากนี้ อาจทำให้พยานหลักฐานต่าง ๆ ที่สำคัญในคดีสูญหายหรือถูกทำลายได้ (ร่างมาตรา ๘)

(ข) คดีพิเศษที่อยู่ในความรับผิดชอบของพนักงานสอบสวนคดีพิเศษตามที่ได้อ้างไว้ในข้อ ๑ (๑) นั้น ควรกำหนดขอบเขตและอำนาจหน้าที่ของพนักงานสอบสวนคดีพิเศษให้ชัดเจนโดยรับผิดชอบคดีอาญาตามกฎหมาย ๒๗ ฉบับทั้งหมด ส่วนคดีอาญาอื่นที่ กคพ. มีอำนาจกำหนดให้เป็นคดีพิเศษ ทำให้คดีที่มีโทษทางอาญาเกือบทั้งหมดอยู่ในอำนาจสอบสวนของพนักงานสอบสวนคดีพิเศษ มีผลทำให้ประชาชนเกิดความสับสน และเกิดความซ้ำซ้อนกับหน่วยงานอื่นที่มีอำนาจสืบสวนและสอบสวน จึงขัดกับมาตรา ๒๔๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ร่างมาตรา ๒๔)

(ค) การให้พนักงานสอบสวนคดีพิเศษมีอำนาจเข้าไปในเคหสถาน สถานที่หรือยานพาหนะใด ๆ โดยไม่ต้องมีหมายค้น ไม่สอดคล้องกับมาตรา ๒๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และหากเจ้าหน้าที่ปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริตก็ไม่มิบหลงโทษที่หนักกว่าบุคคลธรรมดา (ร่างมาตรา ๓๐ วรรคสอง)

(ง) การให้พนักงานสอบสวนคดีพิเศษสามารถดักฟังข้อมูลข่าวสาร ไม่สอดคล้องกับมาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย นอกจากนี้ ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริตก็ไม่มิบหลงโทษที่หนักกว่าบุคคลธรรมดา หรือหากเจ้าหน้าที่

*ตามหนังสือสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ต่วนที่สุด ที่ ดช ๐๐๐๑(กมส)/๗๔๔๓ ลงวันที่

ปฏิบัติหน้าที่โดยสุจริต แม้จะเกิดความเสียหายแก่บุคคลอื่นก็ไม่ต้องรับผิด (ร่างมาตรา ๓๕ มาตรา ๓๖ และมาตรา ๓๘)

(จ) การให้พนักงานสอบสวนคดีพิเศษมีอำนาจจัดให้มีการตรวจร่างกายของผู้ต้องหา รวมทั้งตรวจพิสูจน์ทางการแพทย์ด้วยวิธีอื่น ไม่สอดคล้องกับมาตรา ๒๖ มาตรา ๒๙ และมาตรา ๓๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย นอกจากนี้ ในกรณีที่ผู้ต้องหาไม่ยินยอมให้ตรวจ ก็จะไม่มีความผิด และในกรณีที่เจ้าหน้าที่ปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริตก็ไม่มีบทลงโทษที่หนักกว่าบุคคลธรรมดา (ร่างมาตรา ๔๐ และมาตรา ๔๙)

(ฉ) การให้พนักงานสอบสวนคดีพิเศษมีหนังสือสอบถาม เรียกบุคคลหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐมาให้ถ้อยคำ หรือส่งเอกสารหรือวัตถุใด ๆ ไม่สอดคล้องกับมาตรา ๒๙ และมาตรา ๓๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และหากเจ้าหน้าที่ไม่ให้ถ้อยคำหรือไม่ส่งเอกสาร ก็จะไม่มีความผิดและในกรณีที่เจ้าหน้าที่ปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริตก็ไม่มีบทลงโทษที่หนักกว่าบุคคลธรรมดา (ร่างมาตรา ๔๑)

(ช) การให้อธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษมีอำนาจขอให้หน่วยงานของรัฐชี้แจงข้อเท็จจริงหรือให้ความเห็นในการปฏิบัติงาน รวมถึงการขอความสนับสนุนในด้านต่าง ๆ และการขอให้พนักงานสอบสวนอื่น พนักงานฝ่ายปกครอง หรือตำรวจ ดำเนินการสืบสวน สอบสวน รับคำร้องทุกข์ หรือคำกล่าวโทษ ตรวจค้น จับกุม และปฏิบัติการอื่น และเข้าใช้สถานที่ เครื่องมือ หรืออุปกรณ์อันจำเป็นต่อการปฏิบัติงาน นั้น ไม่เป็นการสอดคล้องกับมาตรา ๒๙ และมาตรา ๓๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และหากเจ้าหน้าที่ไม่ให้ความสะดวกก็จะมี ความผิด และในกรณีที่เจ้าหน้าที่ปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริตก็ไม่มีบทลงโทษที่หนักกว่าบุคคลธรรมดา (ร่างมาตรา ๔๒)

(๓) นายทะเบียนอาวุธปืน

การให้ปลัดกระทรวงยุติธรรมเป็นนายทะเบียนอาวุธปืนมีอำนาจอนุญาตให้นำเข้า จัดซื้อ จัดหา และให้มี ใช้ และพกพาอาวุธปืนและวัตถุระเบิด ทำให้เกิดความซ้ำซ้อนกับอำนาจหน้าที่ของพนักงานฝ่ายปกครองและกองทะเบียน สำนักงานตำรวจแห่งชาติในส่วนกลาง และพนักงานฝ่ายปกครองในส่วนภูมิภาค (ร่างมาตรา ๓๐ วรรคสาม)

(๔) ที่ปรึกษาคดีพิเศษ

การให้พนักงานอัยการเป็นที่ปรึกษาคดีพิเศษในชั้นสอบสวนไม่สอดคล้องกับขั้นตอนในกระบวนการยุติธรรม ไม่มีการถ่วงดุลย์การใช้อำนาจสอบสวนโดยพนักงานอัยการ และทำให้ผู้เสียหายและผู้ต้องหาได้รับการคุ้มครองต่างจากคดีทั่วไปอันเป็นการขัดกับมาตรา ๓๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ร่างมาตรา ๓๓)

(๕) การขอตัวไปช่วยราชการ

การให้กรมสอบสวนคดีพิเศษนำคนจากหน่วยงานอื่นไปทำงานโดยไม่ต้องได้รับความยินยอมจากหน่วยงานต้นสังกัดก่อน เป็นการขัดกับหลักการขอตัวข้าราชการไปช่วยราชการ นอกสังกัดและหน่วยงานต้นสังกัดไม่สามารถสำรองอัตราเงินเดือนในระดับสูงไว้รอรับได้ และการให้หน่วยงานต้นสังกัดรับเจ้าพนักงานผู้นั้นกลับเข้ารับราชการโดยไม่ต้องได้รับความเห็นชอบจาก

คณะกรรมการว่าด้วยการบริหารงานบุคคล ทำให้เกิดความเสียหายกับหน่วยงานต้นสังกัด รวมทั้ง
จัดตั้งระบบการบริหารงานบุคคล (ร่างมาตรา ๓๔)

๒.๒ ข้อสังเกตของกระทรวงการคลัง*

(๑) ขอให้แยกอำนาจหน้าที่ในการป้องกันปราบปราม สืบสวน และสอบสวน
คดีเกี่ยวกับภาษีอากรตามประมวลรัษฎากร พระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. ๒๔๖๙ พระราชบัญญัติ
สรรพสามิต พ.ศ. ๒๔๒๗ พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๙๓ และพระราชบัญญัติยาสูบ พ.ศ. ๒๕๐๙
ออกจากร่างพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. .... และให้คงเป็นอำนาจหน้าที่ของกรม
จัดเก็บภาษีทั้งสามเช่นเดิม เนื่องจากกฎหมายดังกล่าวจำเป็นต้องใช้ผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน
และในขณะนี้ กระทรวงการคลังได้เสนอร่างพระราชบัญญัติวิธีการสอบสวนความผิดอาญาเกี่ยวกับ
ภาษีอากร พ.ศ. .... ให้คณะกรรมการกฤษฎีกาเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาด้วยแล้ว

(๒) ควรให้กระทรวงการคลังมีส่วนร่วมในการพิจารณาค่าตอบแทนกรรมการ
คดีพิเศษและอนุกรรมการคดีพิเศษด้วย เพื่อให้การกำหนดค่าตอบแทนของส่วนราชการมีความ
เหมาะสมและเป็นมาตรฐานเดียวกัน (ร่างมาตรา ๑๓)

(๓) การให้กรมสอบสวนคดีพิเศษมีอำนาจหน้าที่ในการป้องกันปราบปราม
สืบสวน และสอบสวนคดีเกี่ยวกับภาษีอากร จะเป็นการซ้ำซ้อนกับอำนาจหน้าที่ของกรมศุลกากร
กรมสรรพสามิต และกรมสรรพากร (ร่างมาตรา ๑๔ (๒))

(๔) การให้พนักงานสอบสวนคดีพิเศษและเจ้าหน้าที่คดีพิเศษเป็นตำแหน่ง
ที่มีเหตุพิเศษที่จะได้รับเงินประจำตำแหน่ง เงินเพิ่มพิเศษรายเดือน เงินเพิ่มอื่น หรือเงินช่วยเหลืออื่น
ควรไปแก้ไขกฎหมายเฉพาะเกี่ยวกับการกำหนดเงินประจำตำแหน่งและเงินเพิ่มประเภทต่าง ๆ ให้แก่
ข้าราชการ (ร่างมาตรา ๒๐ และมาตรา ๒๔ วรรคสอง)

(๕) การเบิกจ่ายค่าใช้จ่ายสำหรับการสืบสวนและสอบสวนคดีพิเศษ ควรให้
จ่ายจากเงินงบประมาณ และถือปฏิบัติเช่นเดียวกับส่วนราชการอื่นโดยขออนุมัติกระทรวงการคลัง
และปฏิบัติตามระเบียบที่กระทรวงการคลังกำหนด เนื่องจากเป็นค่าใช้จ่ายในการปฏิบัติงานตามอำนาจ
หน้าที่ปกติ เช่นเดียวกับส่วนราชการอื่น (ร่างมาตรา ๒๑)

(๖) การให้หน่วยงานต้นสังกัดเดิมต้องจัดหาตำแหน่งรองรับข้าราชการที่ไป
ปฏิบัติงานในกรมสอบสวนคดีพิเศษแล้วกลับเข้ารับราชการในสังกัดเดิมโดยไม่ต้องได้รับความเห็นชอบ
จากคณะกรรมการว่าด้วยการบริหารงานบุคคล เป็นการแทรกแซงอำนาจการบริหารงานบุคคลของ
ส่วนราชการและอำนาจของคณะกรรมการว่าด้วยการบริหารงานบุคคล จึงควรกำหนดให้ไปปฏิบัติงาน
ในลักษณะถาวร (ร่างมาตรา ๓๔ วรรคสาม)

(๗) วิธีการจ่ายเงินและจำนวนเงินสินบน เงินรางวัล หรือเงินที่เรียกชื่ออย่างอื่น
ให้แก่พนักงานสอบสวนคดีพิเศษและเจ้าหน้าที่คดีพิเศษนั้น ควรกำหนดให้เป็นไปตามที่กระทรวง
การคลังกำหนด เนื่องจากการอนุญาตให้หักเงินดังกล่าวไว้จ่ายเป็นเงินสินบนและเงินรางวัลเป็นอำนาจ
ของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังตามกฎหมายว่าด้วยเงินคงคลัง (ร่างมาตรา ๔๓)

*ตามหนังสือกระทรวงการคลัง ด่วนที่สุด ที่ กค ๐๕๑๔.๑/๑๒๗๕๐ ลงวันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๔๔

๒.๓ ข้อสังเกตของคณะรัฐมนตรี

(๑) กฎหมายตามบัญชีท้ายร่างพระราชบัญญัติ เนื่องจากปัจจุบันมีหน่วยงานที่ดูแลรับผิดชอบแล้ว แต่ไม่ได้มีอำนาจสืบสวนและสอบสวนทั้งหมด การกำหนดลักษณะคดีพิเศษควรจะจำกัดเฉพาะคดีโดยบัญญัติให้ชัดเจนในร่างพระราชบัญญัตินี้จะเหมาะสมหรือไม่

(๒) กรณีที่มีหน่วยงานรับผิดชอบกฎหมายนั้นโดยตรง การกำหนดให้หน่วยงานนั้น มีอำนาจสืบสวนและสอบสวนด้วยน่าจะทำให้การดำเนินคดีไปเป็นอย่างรวดเร็วและคล่องตัว กรณีนี้จะขัดกับหลักการคานอำนาจในกระบวนการยุติธรรม และสามารถปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพหรือไม่

๓. ผลการพิจารณาของคณะกรรมการกฤษฎีกา

๓.๑ ข้อสังเกตขององค์กรต่าง ๆ

ข้อสังเกตของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ กระทรวงการคลัง และคณะรัฐมนตรี สำนักงานฯ ได้นำไปพิจารณารวมกับการจัดทำร่างพระราชบัญญัตินี้ด้วยแล้ว

๓.๒ ความไม่เหมาะสมของร่างพระราชบัญญัติที่กระทรวงยุติธรรมเสนอ

คณะกรรมการกฤษฎีกา คณะพิเศษ ได้พิจารณาหลักการตามร่างพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. ... แล้ว เห็นว่า โครงสร้างตามร่างพระราชบัญญัตินี้มีอยู่ ๒ ส่วน คือ

๓.๒.๑ การกำหนดให้มีกรมสอบสวนคดีพิเศษ และพนักงานสอบสวนคดีพิเศษและเจ้าหน้าที่คดีพิเศษ

กรณีดังกล่าวเป็นบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานของกระทรวงยุติธรรม อย่างไรก็ตาม โดยที่ในขณะนี้พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ ได้บัญญัติให้มีกรมสอบสวนคดีพิเศษในกระทรวงยุติธรรม และมีกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการของกรมสอบสวนคดีพิเศษโดยกำหนดอำนาจหน้าที่ไว้แล้ว จึงไม่จำเป็นต้องนำมาบัญญัติไว้ซ้ำอีก ส่วนพนักงานสอบสวนคดีพิเศษและเจ้าหน้าที่คดีพิเศษนั้นเป็นข้าราชการพลเรือนจึงนำพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ มาใช้บังคับได้อยู่แล้ว แต่ถ้าหากประสงค์จะบัญญัติคุณสมบัติและการบริหารงานบุคคลบางเรื่องไว้โดยเฉพาะ ก็อาจกระทำได้โดยการตรากฎหมายเฉพาะเรื่องของพนักงานดังกล่าว

๓.๒.๒ การกำหนดในเรื่องอำนาจการสืบสวนและสอบสวนคดีพิเศษ

คณะกรรมการกฤษฎีกา คณะพิเศษ ได้พิจารณาเห็นว่า ร่างพระราชบัญญัติที่กระทรวงยุติธรรมเสนอมิใช่สาระสำคัญเกี่ยวกับการสืบสวนและสอบสวนในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา แต่ได้แยกมาบัญญัติเป็นกฎหมายเฉพาะต่างหากจากประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ซึ่งการตรากฎหมายในลักษณะดังกล่าวมีความไม่เหมาะสมในระบบกฎหมายดังต่อไปนี้

(๑) การขาดความยืดหยุ่นในการบริหารกระบวนการยุติธรรม

ทางอาญา กล่าวคือ

(ก) การบัญญัติเฉพาะคดีที่จะอยู่ในอำนาจหน้าที่ของกรมสอบสวนคดีพิเศษ ทำให้ไม่อาจพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมทางอาญาโดยกระจายความรับผิดชอบคดีตามกฎหมายต่าง ๆ ให้กับหน่วยงานอื่นที่มีความเหมาะสมเป็นผู้ดำเนินการในอนาคตได้ เช่น การกำหนดให้กระทรวงการคลังรับผิดชอบคดีภาษี หรือการให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรับผิดชอบคดีบางประเภท

(ข) โดยทั่วไปแล้วคดีพิเศษเหล่านี้เป็นคดีอาญาประเภทหนึ่งที่ยังคงต้องมีกระบวนการสอบสวนและดำเนินคดีตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาด้วยกัน ซึ่งมีเจ้าหน้าที่ตำรวจดูแลคดีที่เกิดขึ้นที่ราชอาณาจักรอยู่แล้ว แต่เนื่องจากสังคมสมัยใหม่มีความซับซ้อนมากยิ่งขึ้น กฎหมายหลายฉบับเป็นเรื่องที่ต้องใช้ผู้มีความรู้ในทางวิชาการเฉพาะด้านในสาขานั้น จึงจะเข้าใจลักษณะการกระทำที่เป็นการฝ่าฝืนกฎหมาย จึงจำเป็นต้องมีการพิจารณาร่วมกันระหว่างบุคคลที่เกี่ยวข้องว่า คดีอาญาในลักษณะใดที่ต้องการใช้ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านของหน่วยงานที่มีการปฏิบัติหน้าที่เหมาะสมกับคดีนั้น เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการสอบสวนคดี แต่มิได้หมายความว่าคดีตามกฎหมายนั้น ๆ จะเป็นเรื่องซับซ้อนที่ต้องใช้ความเชี่ยวชาญพิเศษทั้งหมด การดำเนินการเพื่อปราบปรามคดีอาญาให้ได้ผลจึงอยู่ที่การร่วมมือของเจ้าหน้าที่ทุกฝ่าย เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นเรื่องการบริหารกระบวนการยุติธรรมทั้งระบบที่จะต้องวิเคราะห์ในภาพรวม มิใช่เป็นเพียงการทำงานของหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่ง โดยเป็นกฎหมายเฉพาะต่างหาก ซึ่งจะทำได้กำหนดคกโลกได้จำกัดเฉพาะขอบเขตหน้าที่ของตน และจะเกิดข้อขัดข้องในการบริหารคดีอาญาทั้งระบบที่ไม่อาจประสานการดำเนินการที่สอดคล้องกันได้

(ค) คดีที่ต้องการความเชี่ยวชาญพิเศษมิใช่มีเฉพาะคดีที่จะอยู่ในความรับผิดชอบของกรมสอบสวนคดีพิเศษเท่านั้น แต่ยังมีคดีอีกหลายประเภทที่จำเป็นต้องใช้ความเชี่ยวชาญเฉพาะของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งในปัจจุบันนั้นได้มีการแยกความรับผิดชอบออกไปในหลายหน่วยงานอยู่แล้ว ได้แก่ (ก) ข้าราชการตำรวจตามมาตรา ๑๔ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ข) พนักงานฝ่ายปกครองซึ่งตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาตรา ๑๔ และตามข้อบังคับกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยระเบียบการสอบสวนคดีอาญาบางประเภท ในจังหวัดอื่นนอกจากกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๒๐* (ค) พนักงานอัยการสำหรับความผิดซึ่งมิใช่โทษตามกฎหมายไทยที่ได้กระทำนอกราชอาณาจักรไทย ทั้งนี้ ตามมาตรา ๒๐ แห่งประมวลกฎหมาย

*ตามข้อบังคับกระทรวงมหาดไทยฯ ได้กำหนดให้พนักงานฝ่ายปกครองมีอำนาจสอบสวนความผิดอาญาได้ในกฎหมาย ๑๐ ฉบับ คือ พระราชบัญญัติควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. ๒๕๔๒ พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๔ พระราชบัญญัติทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ พระราชบัญญัติควบคุมสุสานและฌาปนสถาน พ.ศ. ๒๕๒๔ พระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ พระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ. ๒๕๒๓ พระราชบัญญัติภาษีป้าย พ.ศ. ๒๕๑๐ พระราชบัญญัติภาษีบำรุงท้องที่ พ.ศ. ๒๕๐๔ พระราชบัญญัติสัตว์พาหนะ พ.ศ. ๒๕๔๒ และพระราชบัญญัติภาษีโรงเรือนและที่ดิน พ.ศ. ๒๕๓๔

วิธีพิจารณาความอาญา (ง) เจ้าหน้าที่ตำรวจนำ ตามพระราชบัญญัติเพิ่มอำนาจตำรวจในการป้องกัน และปราบปรามการกระทำผิดทางน้ำ พ.ศ. ๒๔๙๖ และ (จ) เจ้าหน้าที่ทหารเรือสำหรับการกระทำ ความผิดอาญาบางอย่างทางทะเล ทั้งนี้ ตามพระราชบัญญัติให้อำนาจทหารเรือปราบปรามการกระทำ ความผิดบางอย่างทางทะเล พ.ศ. ๒๔๙๐ นอกจากนี้ สำหรับคดีความผิดเกี่ยวกับภาษีอากรในขณะนี้ ก็กำลังมีการดำเนินการเสนอออกกฎหมายเพื่อกำหนดให้เจ้าหน้าที่ของกรมสรรพากร กรมศุลกากร และกรมสรรพสามิต มีอำนาจหน้าที่สอบสวนในคดีความผิดดังกล่าวด้วย รวมทั้งในอนาคตอาจมีการ โอนคดีบางประเภทให้แก่ท้องถิ่นเกิดขึ้น ซึ่งคดีที่ต้องการความเชี่ยวชาญพิเศษเหล่านี้หากจะต้อง มีการตรากฎหมายขึ้นมารองรับแต่ละหน่วยงานเพื่อให้มีอำนาจหน้าที่ในการสืบสวนสอบสวนคดีดังกล่าว ก็จะต้องมีการตรากฎหมายในลักษณะเดียวกันอีกหลายฉบับ

การที่มีเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานของรัฐหลายหน่วยงานมีอำนาจ หน้าที่ในการสืบสวนและสอบสวนคดีอาญา โดยแต่ละหน่วยงานต่างมีกฎหมายเอกเทศของตนในการ กำหนดขอบเขตความรับผิดชอบคดีอาญา อำนาจหน้าที่ รวมทั้งวิธีการในการสืบสวนและสอบสวน คดีอาญาเป็นการเฉพาะ โดยไม่มีองค์กรกลางใดมาเป็นผู้กำหนดผู้มีหน้าที่รับผิดชอบคดีอาญา ขอบเขต ความรับผิดชอบ หรือวิธีการในการร่วมมือเพื่อให้มีการปฏิบัติงานระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง กับคดี ทำให้เป็นปัญหาข้อขัดข้องในการบริหารกระบวนการยุติธรรมให้มีประสิทธิภาพขึ้นได้ ดังจะเห็น ได้จากในขณะนี้ ข้อบังคับกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยระเบียบการดำเนินคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๒๓ ซึ่งออก ตามมาตรา ๑๖ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา กำหนดให้ใช้บังคับทั้งกับข้าราชการ ตำรวจ และพนักงานฝ่ายปกครอง แต่ในปัจจุบันข้าราชการตำรวจไม่ได้อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยอีกต่อไป จึงเกิดปัญหาการประสานการปฏิบัติหน้าที่ระหว่าง หน่วยงานทั้ง ๒ แห่ง ซึ่งหากมีกฎหมายเฉพาะของหน่วยงานอื่นแยกออกไปอีก การประสานงาน ก็จะมีปัญหามากขึ้น

(ง) การที่มีการตรากฎหมายขึ้นมาโดยเฉพาะสำหรับการสอบสวน คดีบางประเภท ทำให้การพิจารณาเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการสอบสวนคดีอาญาต้องพิจารณากฎหมาย ๒ ฉบับควบคู่กัน และจะเกิดเป็นแนวทางปฏิบัติเมื่อจะมีการกำหนดคดีบางประเภทให้หน่วยงานอื่นอีกก็จะต้อง ตราเป็นกฎหมายโดยเฉพาะอีก ทำให้จะมีกฎหมายเกิดขึ้นเป็นจำนวนมากที่บัญญัติในเรื่องการสอบสวน คดีเช่นเดียวกัน ซึ่งผู้ใช้กฎหมายและผู้ถูกบังคับตามกฎหมายต้องตรวจสอบกฎหมายหลายฉบับให้ ครบถ้วน และหากเกิดความผิดพลาดใช้กฎหมายไม่ถูกต้องจะมีผลทำให้การดำเนินคดีเสียหายไปด้วย ฉะนั้น เมื่อเป็นเรื่องการดำเนินคดีอาญาจึงควรบัญญัติรวมไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ด้วยกันเพียงอย่างเดียว ซึ่งจะทำการใช้กฎหมายเป็นไปโดยง่ายและไม่ผิดพลาด ส่วนการแยกประเภท คดีตามความรับผิดชอบของหน่วยงานสามารถกำหนดไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาได้ อยู่แล้ว ดังเช่นที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

(๒) การสร้างปัญหาความเหลื่อมล้ำในการใช้อำนาจสอบสวน

คดีอาญา

ตามร่างพระราชบัญญัตินี้ได้กำหนดให้พนักงานสอบสวนคดีพิเศษ มีอำนาจเพิ่มขึ้นจากประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาหลายประการ ซึ่งเหตุที่เป็นเช่นนี้เข้าใจว่า เนื่องจากประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญายังมิได้แก้ไขเพื่อให้พนักงานสอบสวนสามารถปฏิบัติหน้าที่ในการสอบสวนได้อย่างมีประสิทธิภาพในการปราบปรามการกระทำความผิดสมัยใหม่ แต่การที่นำเหตุดังกล่าวแยกมาบัญญัติเป็นกฎหมายเฉพาะของกรมสอบสวนคดีพิเศษ ทำให้มีปัญหามาก ในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาที่ไม่เป็นไปโดยสอดคล้องกันทั้งระบบ และจะเป็นตัวอย่างให้หน่วยงานต่าง ๆ แก้ไขกฎหมายในความรับผิดชอบของตน เพื่อให้มีอำนาจดำเนินการเช่นนั้นบ้าง ซึ่งหากเป็นเช่นนั้นก็จะเป็นการกระทบต่อระบบการดำเนินคดีอาญาที่กำหนดเป็นหลักเกณฑ์ไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ซึ่งหากเห็นว่าเรื่องดังกล่าวเป็นเรื่องจำเป็นของคดีอาญา ตามวิวัฒนาการการกระทำความผิดที่เปลี่ยนแปลงไป กระบวนการสอบสวนเพื่อให้ทันกับความผิดนั้น ก็ควรได้รับการแก้ไขอย่างเป็นระบบในแนวทางเดียวกันเพื่อให้กระบวนการยุติธรรมทางอาญาเป็นไปอย่างมีเหตุผลสอดคล้องกัน อำนาจพิเศษดังกล่าว ได้แก่

(ก) อำนาจดักฟัง

กำหนดให้พนักงานสอบสวนคดีพิเศษ มีอำนาจดำเนินการ อย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อให้ได้ข้อมูลข่าวสาร ทางจดหมาย ไปรษณีย์ โทรเลข หรือทางเทคโนโลยีสารสนเทศอื่นตามหลักเกณฑ์วิธีการที่กำหนดไว้ (ร่างมาตรา ๓๕ ถึงมาตรา ๓๙)

นอกจากข้อสังเกตของสำนักงานตำรวจแห่งชาติที่ไม่เห็นด้วยกับการเพิ่มอำนาจพิเศษนี้แล้ว กระทรวงมหาดไทย มีข้อสังเกตว่า การดักฟังเพื่อให้ได้ข้อมูลข่าวสาร เพื่อนำมาใช้ในการดำเนินคดีอาญานั้นเป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลและเป็นวิธีการที่ยังไม่เป็นที่ยอมรับ สมควรนำมาตรการในมาตรา ๑๐๕ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาในปัจจุบัน มาบังคับใช้ และถ้าจำเป็นต้องกำหนดมาตรการอื่นเพิ่มขึ้น ก็ควรกระทำโดยการแก้ไขเพิ่มเติมมาตราดังกล่าวแทน

คณะกรรมการกฤษฎีกา คณะพิเศษ พิจารณาแล้วเห็นว่า การดักฟัง เพื่อทราบการกระทำความผิดนั้นเป็นมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิด ซึ่งจำเป็นต้องใช้ในคดีอาญาที่ร้ายแรงด้วย มิใช่เฉพาะคดีพิเศษ นอกจากนี้ ยังเป็นเรื่องจำเป็น ซึ่งมีข้อแต่เฉพาะคดีอาญาเท่านั้น หากแต่ยังมีเรื่องความมั่นคงของประเทศ ซึ่งในการใช้อำนาจดักฟัง จะต้องคำนึงด้วยว่าควรจะต้องมีขอบเขตและเงื่อนไขควบคุมการดำเนินการของเจ้าหน้าที่มิให้กระทบต่อสิทธิของบุคคลเกินความจำเป็น การบัญญัติไว้เพียงมาตราเดียวตามร่างยังไม่เพียงพอ กรณีจึงเป็นเรื่องที่จะต้องมีการแก้ไขเฉพาะเพื่อกรณีนี้ และใช้บังคับเป็นการทั่วไปกับทุกหน่วยงาน ซึ่งในขณะนี้ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้ศึกษาข้อดีข้อเสียและผลกระทบในด้านต่าง ๆ แล้ว เห็นว่า ในปัจจุบันได้ปรากฏเป็นข่าวข้อเท็จจริงว่า มีการดักข้อมูลข่าวสารทั้งที่เป็นการชอบและไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงเห็นควรจัดทำเป็นกฎหมายกลางให้มีการดักข้อมูลข่าวสารเฉพาะกรณีที่จำเป็นและ

ควบคุมให้มีการใช้อย่างจำกัด เพื่อไม่ให้มีผลกระทบต่อสิทธิส่วนบุคคลจนเกินสมควร โดยสำนักงานฯ ได้ร่างเป็นร่างพระราชบัญญัติควบคุมการดักข้อมูลข่าวสาร พ.ศ. .... และเสนอมาพร้อมกับ ร่างกฎหมายของกระทรวงยุติธรรม หากคณะรัฐมนตรีเห็นชอบในหลักการให้แยกเรื่องดักฟัง มาบัญญัติเป็นกฎหมายโดยเฉพาะ สำนักงานฯจะได้ดำเนินการพิจารณาในรายละเอียดต่อไป

(ข) อำนาจการตรวจร่างกาย

กำหนดให้พนักงานสอบสวนคดีพิเศษมีอำนาจจัดให้มีการตรวจร่างกายของผู้ต้องหา รวมทั้งตรวจพิสูจน์ทางการแพทย์ด้วยวิธีอื่น ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในประกาศกระทรวงยุติธรรม โดยความเห็นชอบของแพทย์สภาตามกฎหมายว่าด้วยวิชาชีพเวชกรรม (ร่างมาตรา ๔๐)

คณะกรรมการกฤษฎีกา คณะพิเศษ พิจารณาแล้ว เห็นว่า โดยที่ในระบบกฎหมายต่างประเทศหลายประเทศได้ยอมรับการพิสูจน์การกระทำความผิดโดยการตรวจร่างกายแล้ว แต่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญายังมิได้มีการแก้ไขในเรื่องนี้ ทำให้เป็นอุปสรรคในการพิสูจน์การกระทำความผิดในคดีอาญาทั่วไปที่อยู่ในความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ในขณะที่ การที่จะตราพระราชบัญญัติขึ้นโดยให้พนักงานสอบสวนคดีพิเศษเท่านั้นที่จะมีอำนาจตรวจร่างกายผู้กระทำความผิดได้ จึงเกิดปัญหาว่าการกำหนดอำนาจพิเศษนอกเหนือจากประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามีความจำเป็นเพียงใดกับความผิด ๒๗ กฎหมาย ซึ่งอยู่ในอำนาจของกรมสอบสวนคดีพิเศษ เพราะเป็นคดีที่มุ่งถึงคดีเศรษฐกิจเป็นหลัก ซึ่งหากนำมาเทียบเคียงกับคดีอาชญากรรม เช่น คดีข่มขืนกระทำชำเรา คดีประทุษร้ายกับร่างกายหรือทรัพย์สิน เป็นต้น ความจำเป็นของพนักงานสอบสวนในคดีดังกล่าวเป็นสิ่งที่น่าสนใจพิจารณาว่ามีความจำเป็นมากกว่าเสียอีก ในการนี้ จึงควรรนำหลักการในเรื่องนี้มาปรับปรุงและบัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เพื่อให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน

(ค) การให้พนักงานอัยการมาร่วมปฏิบัติหน้าที่กับพนักงาน

สอบสวน

กำหนดให้อธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษมีอำนาจพิจารณาแต่งตั้งผู้มีประสบการณ์หรือมีความรู้ความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับคดีพิเศษหรือพนักงานอัยการเป็นที่ปรึกษา คดีหรือผู้ปฏิบัติงานได้ ตามหลักเกณฑ์วิธีการที่กรรมการคดีพิเศษกำหนด (ร่างมาตรา ๓๓)

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ มีข้อสังเกตว่า อำนาจหน้าที่สืบสวนสอบสวนและปราบปรามอาชญากรรม เป็นหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงของพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ ตามมาตรา ๑๗ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา พนักงานอัยการไม่ใช่พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ จึงไม่มีอำนาจในการสอบสวนปราบปรามผู้กระทำความผิดอาญา และการที่จะกำหนดหลักเกณฑ์ที่แน่ชัดว่าลักษณะคดีใดเป็นคดีที่ควรให้พนักงานอัยการเข้าร่วมการสอบสวน นั้น กระทำได้ยาก ประกอบกับการให้พนักงานอัยการเข้ามาในกระบวนการสอบสวนจะทำให้หลักการตรวจสอบและถ่วงดุลย์การใช้อำนาจ ระหว่างพนักงานสอบสวนกับพนักงานอัยการขาดหายไป อันจะส่งผลต่อการคุ้มครองและอำนวยความยุติธรรมให้กับประชาชนทั้งผู้เสียหายและผู้ถูกกล่าวหาขึ้นได้

จึงเห็นควรตัดหลักการนี้ออกหรือให้คงไว้เฉพาะการกำหนดให้พนักงานอัยการเข้าร่วมการสอบสวน
ได้เฉพาะคดีเท่านั้น

คณะกรรมการกฤษฎีกา คณะพิเศษ พิจารณาแล้วเห็นว่า

หลักการนี้เป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับคดีที่มีความซับซ้อนมากในทุกคดีโดยไม่จำกัดเฉพาะกฎหมายบางฉบับ
เพราะเป็นสิ่งที่ทำให้การปราบปรามการกระทำความผิดเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพในการรวบรวมพยาน
หลักฐานได้อย่างชัดเจน และในทางกลับกันก็จะเป็นหลักประกันให้กับผู้ต้องหาที่จะได้รับการตรวจสอบ
ว่ากระทำความผิดจริงหรือไม่ นอกจากนี้ จะทำให้การดำเนินคดีอาญารวดเร็วยิ่งขึ้น และเมื่อเป็นระบบหนึ่ง
ของการสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา จึงควรกำหนดเป็นมาตรฐานทั่วไปมิใช่
ให้มีการปฏิบัติได้เฉพาะของหน่วยงานที่สามารถกระทำได้ตามกฎหมายเฉพาะเรื่อง ซึ่งการดำเนินการ
ตามหลักการนี้จะทำให้การตรวจสอบพยานหลักฐานเป็นไปอย่างถูกต้องและรัดกุม

สำหรับการกำหนดให้พนักงานอัยการเข้ามามีส่วนร่วมตั้งแต่
ในชั้นการสอบสวนนั้น เนื่องจากที่ผ่านมาในบางกรณีที่ว่าพนักงานอัยการจะเข้ามาตรวจสอบพยาน
หลักฐานก็ต้องรอจนถึงในชั้นการตรวจสอบสำนวนเพื่อสั่งฟ้อง ซึ่งระยะเวลาที่ผ่านมาพยานหลักฐานบางอย่าง
อาจเสียหายหรือถูกทำลายไปก่อนแล้ว อันอาจส่งผลกระทบต่อรูปคดี ทั้งนี้ พนักงานสอบสวนจะยังคง
มีอำนาจหน้าที่ในการสอบสวนและรวบรวมพยานหลักฐานเพื่อทำสำนวนอยู่เช่นเดิมตามที่กำหนดไว้
ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา โดยพนักงานอัยการที่เข้าร่วมการสอบสวนจะมีฐานะเป็น
เสมือนผู้ช่วยเหลือการสอบสวนโดยยังคงมีอำนาจในการทำความเห็นสั่งฟ้องหรือไม่ฟ้องอยู่เช่นเดิม
หลักการถ่วงดุลย์การใช้อำนาจที่มีอยู่ในปัจจุบันจึงยังคงมีอยู่ไม่เปลี่ยนแปลง และตามหลักการใหม่นี้
และหลักการเดิมที่กำหนดไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาก็ได้รับรองหลักเรื่องความ
โปร่งใสในขั้นตอนของการตรวจสอบการใช้อำนาจของพนักงานสอบสวนโดยพนักงานอัยการในชั้นตรวจ
สำนวนก่อนสั่งฟ้อง หรือในชั้นการทำความเห็นแย้งคำสั่งไม่ฟ้องของพนักงานอัยการโดยผู้บังคับบัญชา
ของพนักงานสอบสวน

(ง) นายทะเบียนอาวุธปืน

กำหนดให้ปลัดกระทรวงยุติธรรมเป็นนายทะเบียนผู้มีอำนาจ
หน้าที่อนุญาตให้นำเข้า จัดซื้อ จัดหาและให้มีใช้และพกพาอาวุธปืน และเครื่องกระสุนปืนและวัตถุระเบิด
ตามกฎหมายเกี่ยวกับอาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืน เพื่อความสะดวกในการปฏิบัติหน้าที่ของกรม
สอบสวนคดีพิเศษ (ร่างมาตรา ๓๐ วรรคสาม)

กระทรวงมหาดไทย มีข้อสังเกตว่า ควรตัดหลักการนี้

เนื่องจากทำให้เกิดการลักลั่นกันในทางปฏิบัติ และจะทำให้การตรวจสอบควบคุมอาวุธปืนไปได้
ยากยิ่งขึ้น

คณะกรรมการกฤษฎีกา คณะพิเศษ พิจารณาแล้ว เห็นว่า

การมี ใช้ พกพา ตลอดจนการนำเข้า จัดซื้อ จัดหาอาวุธปืนของส่วนราชการที่มีหรือใช้ในราชการ
หรือใช้เพื่อป้องกันประเทศ หรือรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชนนั้นได้รับยกเว้นตามมาตรา ๔
แห่งพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน

พ.ศ. ๒๔๙๐ ส่วนการนำเข้ายุทธภัณฑ์ตามพระราชบัญญัติควบคุมยุทธภัณฑ์ พ.ศ. ๒๔๓๐ นั้น มาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวก็สามารถยกเว้นได้อยู่แล้ว กรณีนี้จึงไม่จำเป็นต้องเขียนยกเว้นนั้น ให้ไว้ในร่างพระราชบัญญัตินี้

(จ) อำนาจค้นโดยไม่ต้องมีหมายของศาล

กำหนดให้พนักงานสอบสวนคดีพิเศษมีอำนาจตรวจค้น เคหสถาน หรือสถานที่ใด ๆ ได้เมื่อมีเหตุตามที่กำหนดไว้โดยไม่ต้องมีหมายศาล ตามระเบียบที่ กรรมการคดีพิเศษกำหนด (ร่างมาตรา ๓๐ วรรคสอง)

กระทรวงมหาดไทย มีข้อสังเกตว่า การใช้อำนาจค้นโดยไม่ต้องมี หมายศาล เป็นอำนาจพิเศษที่ควรกำหนดให้ใช้ได้เฉพาะบางคดีที่มีลักษณะพิเศษอย่างเช่นคดีเกี่ยวกับ ยาเสพติดเท่านั้น แต่ถ้าเป็นคดีที่มีลักษณะทั่วไปก็ควรใช้อำนาจทั่วไปตามที่กำหนดไว้ในประมวล กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

คณะกรรมการกฤษฎีกา คณะพิเศษ พิจารณาแล้ว เห็นว่า เนื่องจาก ในขณะนี้ได้มีการเสนอแก้ไขประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเกี่ยวกับอำนาจค้น ในประเด็นดังกล่าวแล้ว จึงไม่ต้องบัญญัติไว้ในร่างพระราชบัญญัตินี้

(๓) ปัญหาความสับสนในอำนาจของกรมสอบสวนคดีพิเศษ

เพราะการบัญญัติแยกการสอบสวนเป็นกฎหมายต่างหากจาก ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ทำให้เจ้าหน้าที่ตำรวจและสื่อมวลชนเข้าใจผิดว่า กรมสอบสวน คดีพิเศษมีอำนาจกว้างขวาง สามารถใช้อำนาจพิเศษเหนือหน่วยงานอื่นของรัฐ จึงเกิดความขัดแย้ง ในการจัดตั้งกรมสอบสวนคดีพิเศษ ซึ่งจะเกิดปัญหาในการประสานความร่วมมือในคดีอาญาระหว่าง หน่วยงานของรัฐด้วยกัน

(๔) ปัญหาด้านบุคลากร

เนื่องจากคดีพิเศษเป็นคดีอาญาประเภทหนึ่ง ซึ่งอาจมีทั้งคดีธรรมดา และคดีที่มีความซับซ้อน การแยกคดีพิเศษให้อยู่ในความรับผิดชอบของกรมสอบสวนคดีพิเศษเพียง แห่งเดียว ทำให้ต้องสร้างบุคลากรขึ้นอีกมากเพื่อรองรับคดีทุกคดีที่ราชอาณาจักร และหากไม่อาจ ดำเนินการได้จะเกิดช่องว่างในการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดไม่สามารถทำได้อย่างทั่วถึง

ในการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดอาญาให้มี ประสิทธิภาพในสังคมสมัยใหม่นั้นไม่อาจให้หน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งรับผิดชอบคดีอาญาลักษณะใด เพียงหน่วยงานเดียว โดยตัดอำนาจของหน่วยงานอื่นในเรื่องนั้นอย่างสิ้นเชิง เพราะจะทำให้ขาดการ ร่วมมือในการดำเนินคดีอาญาให้มีประสิทธิภาพ และจะทำให้แต่ละหน่วยงานต้องสร้างบุคลากร จำนวนมาก เพื่อให้เพียงพอแก่การดูแลคดีที่อยู่ในความรับผิดชอบได้ทั้งหมดที่เกิดขึ้นทั้งในประเทศ และนอกประเทศ อันเป็นการซ้ำซ้อนในการปฏิบัติหน้าที่และเกิดความสับสนแก่ประชาชนผู้เสียหาย ในการที่จะร้องทุกข์ต่อหน่วยงานใด

ดังนั้น การที่ร่างพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. .... ของกระทรวงยุติธรรม ได้กำหนดให้มีคณะกรรมการคดีพิเศษเพื่อกำหนดว่าความผิดตามกฎหมายใด หรือลักษณะใดเป็นคดีพิเศษ ซึ่งจะอยู่ในความรับผิดชอบของกรมสอบสวนคดีพิเศษ อันเป็นหน่วยงานของรัฐอีกหน่วยงานหนึ่งต่างหากขึ้นมา นั้น จึงไม่ได้เป็นการช่วยแก้ไขปัญหาดังกล่าวข้างต้น แต่จะทำให้ การแบ่งแยกการดำเนินการสืบสวนและสอบสวนระหว่างหน่วยงานของรัฐต่าง ๆ มีความซับซ้อนและ เกิดความสับสนมากยิ่งขึ้น

โดยสรุป แนวทางแก้ไขปัญหารื่องนี้ เมื่อปัญหาที่เกิดขึ้นเป็น เพราะประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาในปัจจุบันไม่เอื้ออำนวยต่อการใช้อำนาจสืบสวนและ สอบสวนคดีอาญาที่มีกรณีพิเศษ เพราะเป็นการบัญญัติถึงการดำเนินคดีอาญาทั่ว ๆ ไปตามที่เคยเป็น มาในอดีต ซึ่งไม่เหมาะสมกับสภาพสังคมในสมัยใหม่ที่มีความซับซ้อนในทางวิชาการและในทาง ปฏิบัติงานมากยิ่งขึ้น แนวทางการแก้ไขปัญหาดังกล่าวจึงมิใช่การตรากฎหมายจำนวนมากในการ จำแนกคดีตามความเชี่ยวชาญของแต่ละหน่วยงาน เพื่ออุดช่องว่างในเรื่องนี้ แต่ควรจะแก้ไข ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาโดยตรง เพื่อให้สามารถนำมาปรับใช้กับการกระทำ ความผิดอาญาตามกฎหมายต่าง ๆ ที่มีอยู่ในขณะนี้และที่จะพัฒนาขึ้นอีกในอนาคต โดยจำเป็น ต้องมีคณะกรรมการกลาง เพื่อบริหารการใช้อำนาจสืบสวนและสอบสวนคดีอาญาตามประมวลกฎหมาย วิธีพิจารณาความอาญาให้เหมาะสมกับประเภทของการกระทำความผิดที่มีลักษณะแตกต่างกัน และต้อง ให้มีการประสานการทำงานกัน รวมทั้งการตรวจสอบและถ่วงดุลย์ในระหว่างผู้ที่รับผิดชอบในคดีอาญา เพื่อให้การป้องกันและปราบปรามคดีอาญาเป็นไปได้อย่างทั่วถึง เพราะในคดีอาญาตามกฎหมายต่าง ๆ นั้นมีทั้งคดีใหญ่ที่มีความซับซ้อนมากต้องใช้ผู้เชี่ยวชาญพิเศษและคดีปกติ การจำแนกความรับผิดชอบ ของบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาให้มีการทำงานร่วมกัน จะทำให้สามารถดูแลประชาชน ผู้เสียหายได้อย่างทั่วถึง และเป็นการใช้ทรัพยากรบุคคลของประเทศอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งในการ แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาในลักษณะเช่นนี้จะทำให้เกิดความยืดหยุ่น ในการบริหารงานยุติธรรมทางอาญา ให้สามารถกำหนดหน่วยงานตามความเชี่ยวชาญคดีได้

๔. สาระสำคัญของร่างกฎหมายที่ผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการกฤษฎีกา

คณะกรรมการกฤษฎีกา คณะพิเศษ ได้วิเคราะห์โครงสร้างตามหลักการของ ร่างพระราชบัญญัตินี้ดังที่กล่าวข้างต้นแล้ว จึงได้พิจารณาจัดทำร่างเป็น ๒ แบบเสนอให้คณะรัฐมนตรี พิจารณา ดังนี้

ร่างแบบที่ ๑

เป็นร่างแบบที่คณะกรรมการกฤษฎีกา คณะพิเศษ เห็นว่าเหมาะสมกับหลักการ
ในเรื่องนี้ โดยจัดทำเป็นร่างพระราชบัญญัติ ๓ ฉบับ และร่างกฎกระทรวง ๑ ฉบับ ดังนี้

- (๑) ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา
(ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....
- (๒) ร่างพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..)
พ.ศ. ....
- (๓) ร่างพระราชบัญญัติพนักงานคดีพิเศษ พ.ศ. ....
- (๔) ร่างกฎกระทรวงว่าด้วยการกำหนดหน่วยงานรับผิดชอบคดีอาญาบางประเภท
พ.ศ. ....

ซึ่งการแก้ไขดังกล่าวยังคงสามารถนำไปดำเนินการตามแนวทางของกระทรวงยุติธรรม
ที่ได้กำหนดไว้ในหลักการตามร่างเดิมที่เสนอคณะรัฐมนตรี และจะทำให้การบริหารงานการยุติธรรม
เป็นไปอย่างเป็นระบบที่สอดคล้องกับหลักกฎหมาย โดยร่างที่ได้ปรับปรุงใหม่มีสาระสำคัญดังนี้

๑. ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา
(ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... มีสาระสำคัญดังนี้

๑.๑ แก้ไขบทนิยามพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจให้ชัดเจนขึ้น

กำหนดเพิ่มให้พนักงานสอบสวนคดีพิเศษและเจ้าหน้าที่คดีพิเศษเป็น
พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ เพื่อให้สามารถปฏิบัติหน้าที่สืบสวนและสอบสวนตามประมวล
กฎหมายนี้ได้ ซึ่งเป็นการรองรับการจัดตั้งกรมสอบสวนคดีพิเศษตามนโยบายของรัฐบาล และในการนี้
ได้กำหนดให้มีการออกกฎกระทรวงกำหนดให้เจ้าหน้าที่อื่นของรัฐเป็นพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ
เพื่อรองรับการพัฒนาในอนาคตที่อาจมีคดีที่ต้องการความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
โดยตรงเป็นผู้รับผิดชอบต่อไปด้วย (ร่างมาตรา ๓ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒ (๑๖))

๑.๒ ยกเลิกบทนิยามพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่

การกำหนดตำแหน่งพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้นั้นเดิม
ก็เพื่อที่จะเป็นผู้ใช้อำนาจในการออกหมายเรียกและหมายอาญาต่าง ๆ และการดำเนินการเกี่ยวกับการ
การเรียกผู้ต้องหาหรือพยาน จับ หรือค้น โดยไม่ต้องมีหมาย แต่เนื่องจากในขณะนี้ได้มีการแก้ไข
ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ซึ่งร่าง
พระราชบัญญัติแก้ไขดังกล่าวอยู่ในขั้นตอนการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎร โดยยกเลิกอำนาจ
พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่ และให้เป็นอำนาจของศาลเท่านั้นที่จะออกหมายได้ เมื่อ
ไม่มีการใช้อำนาจหลักในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาแล้ว จึงไม่ต้องกำหนดให้มีตำแหน่ง
ดังกล่าวอีก ส่วนบทบัญญัติที่เหลืออยู่ที่เกี่ยวข้องกับการสอบสวนบางเรื่องนั้น ได้แก้ไขโดยกำหนดให้
หน่วยงานของรัฐที่เป็นผู้รับผิดชอบคดีอาญาทั้งกรณีของข้าราชการตำรวจหรือพนักงานฝ่ายปกครอง
หรือเจ้าหน้าที่ฝ่ายอื่นสามารถออกข้อบังคับ เพื่อกำหนดผู้ดำรงตำแหน่งตามที่เห็นเหมาะสมเป็น

ผู้ใช้อำนาจเหล่านั้นได้ ซึ่งจะทำให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงตำแหน่งต่าง ๆ ของหน่วยงานนั้น
ในอนุภาคด้วย(ร่างมาตรา ๓)

กระทรวงมหาดไทย มีข้อสังเกตว่า พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ
ชั้นผู้ใหญ่ นอกจากจะมีอำนาจในการออกหมายจับ หมายค้น และอำนาจอื่นตามประมวลกฎหมาย
วิธีพิจารณาความอาญาแล้ว ยังมีอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายอื่นที่บัญญัติให้เป็นอำนาจของ
พนักงานสอบสวนฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่อีก ดังนั้น จึงไม่สมควรยกเลิกบทนิยามคำว่า
“พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่”

คณะกรรมการกฤษฎีกา คณะพิเศษ เห็นว่า เมื่อได้มีการแก้ไขบทบัญญัติ
ในส่วนที่เกี่ยวข้องดังกล่าวข้างต้นแล้ว จะไม่มีปัญหาการอ้างอิงถึงพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ
ชั้นผู้ใหญ่อีก

๑.๓ กำหนดให้มีบทนิยาม “พนักงานฝ่ายปกครอง” เพื่อให้ชัดเจนขึ้น

เนื่องจากในการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา
ในครั้งนี้ ยังคงกำหนดให้ข้าราชการกระทรวงมหาดไทยตามตำแหน่งที่มาตรา ๒ (๑๗) ปัจจุบัน
กำหนดเป็นพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่ และยังคงมีอำนาจสืบสวนและสอบสวนคดี
ที่อยู่ในความรับผิดชอบอยู่เช่นเดิมโดยมิได้เปลี่ยนแปลงไป จึงกำหนดบทนิยามดังกล่าวขึ้นแทน
บทนิยาม “พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่” (ร่างมาตรา ๓ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒ (๑๗))

๑.๔ กำหนดบททั่วไปเกี่ยวกับการใช้อำนาจสืบสวนและสอบสวนให้ชัดเจน
และสอดคล้องกับแนวทางการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ฝ่ายต่าง ๆ ตามหลักการที่ให้มีการกำหนดคดี
ที่ต้องการความเชี่ยวชาญเฉพาะ และการร่วมกันในการดำเนินการทางคดีอาญาระหว่างหน่วยงาน
ที่เกี่ยวข้อง โดยกำหนดให้การปฏิบัติหน้าที่ของแต่ละหน่วยงานเป็นไปตามข้อบังคับที่หน่วยงานนั้น
กำหนด กรณีที่ต้องมีการปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวเนื่องหลายหน่วยงาน ให้เป็นไปตามข้อบังคับของ
คณะกรรมการคดีอาญา (กคอ.) และถ้าคดีใดมีความไม่ชัดเจนว่าอยู่ในอำนาจหน้าที่ของพนักงาน
สอบสวนหน่วยงานใด ให้อัยการสูงสุดชี้ขาด (ร่างมาตรา ๔ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๖))

กระทรวงมหาดไทย มีข้อสังเกตในร่างมาตรา ๒ ประการ คือ

(๑) การให้อำนาจหน่วยงานของรัฐที่พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจสังกัด
อยู่มีอำนาจกำหนดหลักเกณฑ์การปฏิบัติหน้าที่โดยให้มีผลใช้บังคับกับหน่วยงานอื่นหรือบุคคลโดยทั่วไป
นั้น ไม่ชอบด้วยหลักการบริหาร

(๒) สำหรับมาตรา ๑๖ วรรคสาม การกำหนดเขตอำนาจการสอบสวน
ตามกฎหมายปัจจุบันจะใช้เขตพื้นที่การปกครองเป็นเขตสอบสวนและเมื่อเกิดกรณีมีปัญหาเกี่ยวกับ
อำนาจการสอบสวนก็กำหนดให้ผู้มีอำนาจสูงสุดเกี่ยวกับเขตพื้นที่การปกครองเป็นผู้วินิจฉัยชี้ขาด
คือ ผู้ว่าราชการจังหวัดสำหรับจังหวัดอื่นนอกจากกรุงเทพมหานคร ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติใน
เขตกรุงเทพมหานคร และอัยการสูงสุดในกรณีการกระทำความผิดเกิดขึ้นในหลายพื้นที่ นั้น น่าจะ
เหมาะสมอยู่แล้ว

คณะกรรมการกฤษฎีกา คณะพิเศษ พิจารณาแล้ว เห็นว่า การกำหนดให้แต่ละหน่วยงานสามารถออกข้อบังคับเพื่อกำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่นั้น ก็เพื่อความคล่องตัวในการปฏิบัติราชการของแต่ละหน่วยงานที่จะกำหนดหลักเกณฑ์การปฏิบัติไว้ตามความเหมาะสม โดยกำหนดให้กระทำได้เฉพาะกรณีที่มีการสืบสวนและสอบสวนอยู่ในอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานนั้นเพียงหน่วยงานเดียว จึงไม่กระทบต่อการปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยงานอื่น ๆ และข้อบังคับที่กำหนดขึ้นนี้จะมีผลใช้บังคับเป็นการภายในแต่ละหน่วยงานเท่านั้น จึงไม่มีผลกระทบต่อหลักการประกันสิทธิเสรีภาพของประชาชนที่มีอยู่ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาแต่อย่างใด

สำหรับการกำหนดให้อัยการสูงสุดเป็นผู้วินิจฉัยชี้ขาดเรื่องเขตอำนาจหน้าที่สอบสวน นั้น คณะกรรมการกฤษฎีกา คณะพิเศษ เห็นว่า เนื่องจากเขตอำนาจการสอบสวนจะเกี่ยวข้องกับอำนาจการฟ้องคดีซึ่งเป็นอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายของพนักงานอัยการที่จะพิจารณาว่าการสอบสวนของพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจกระทำโดยชอบหรือไม่อยู่แล้ว จึงเห็นควรกำหนดให้พนักงานอัยการเป็นผู้มีอำนาจวินิจฉัยชี้ขาดเรื่องเขตอำนาจเสียตั้งแต่ในชั้นสอบสวน

๑.๕ กำหนดให้มีคณะกรรมการคดีอาญา

คณะกรรมการคดีอาญาจะประกอบด้วยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับคดีอาญา โดยองค์ประกอบนั้นกำหนดให้ประกอบด้วยรัฐมนตรีผู้กำกับหน่วยงานและหัวหน้าหน่วยงานนั้น ซึ่งได้แก่ (๑) นายกรัฐมนตรีกับผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ (๒) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม กับปลัดกระทรวงยุติธรรม (๓) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยกับอธิบดีกรมการปกครอง และมีหน่วยงานกลางที่เกี่ยวข้องคือ เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา อัยการสูงสุดและปลัดกระทรวงการคลัง โดยจะมีผู้ทรงคุณวุฒิอีก ๔ คน (ร่างมาตรา ๕ เพิ่มมาตรา ๑๖/๑)

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ มีข้อสังเกตว่า ควรกำหนดให้ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติเป็นเลขานุการ และให้มีอำนาจแต่งตั้งข้าราชการในสังกัดจำนวนไม่เกินสองคนเป็นผู้ช่วยเลขานุการ เนื่องจากสำนักงานตำรวจแห่งชาติเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบงานสืบสวนและสอบสวน คดีอาญาในภาพรวม มีปริมาณคดีที่รับผิดชอบมากกว่าหน่วยงานอื่น ประกอบกับผู้ที่ทำหน้าที่ประสานกับเลขานุการฯ ควรมีตำแหน่งที่สอดคล้องกันในสายงานการบังคับบัญชา

คณะกรรมการกฤษฎีกา คณะพิเศษ พิจารณาแล้ว เห็นว่า เนื่องจากการบริหารจัดการกระบวนการยุติธรรม การเสริมสร้างและอำนวยความยุติธรรมในสังคม เป็นอำนาจหน้าที่โดยตรงของกระทรวงยุติธรรม และกรณีนี้เป็นการพิจารณาคดีที่มีลักษณะพิเศษต่างจากคดีอาญาปกติ ดังนั้น การกำหนดให้อธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษเป็นเลขานุการคณะกรรมการคดีอาญา และให้มีอำนาจแต่งตั้งข้าราชการในกระทรวงยุติธรรมจำนวนไม่เกินสองคนเป็นผู้ช่วยเลขานุการ จึงน่าจะเหมาะสมแล้ว

๑.๖ อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการคดีอาญา

คณะกรรมการคดีอาญาจะมีหน้าที่หลักในการพิจารณาคดีอาญาตาม

กฎหมายต่าง ๆ และตามลักษณะคดีที่เกิดขึ้น ซึ่งจากการที่ประกอบด้วยทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับคดีอาญา ทำให้สามารถวิเคราะห์ได้ว่า การดำเนินคดีอาญาใดจำเป็นต้องมีการสอบสวนโดยใช้ความเชี่ยวชาญ เฉพาะด้านต่างหากจากคดีอาญาทั่วไป ก็จะเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อออกกฎกระทรวง ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงาน (ร่างมาตรา ๕ เพิ่มมาตรา ๑๖/๔)

โดยที่คดีซึ่งมีการกำหนดโดยกฎกระทรวงนั้น อาจมีทั้งคดีที่มีความซับซ้อนมาก และต้องใช้ความเชี่ยวชาญเฉพาะ และคดีที่ไม่มีความซับซ้อนสามารถสอบสวนได้โดยพนักงานสอบสวนทั่วไป นอกจากนี้ คดีดังกล่าวอาจมีการกระทำความผิด ณ ที่ใดก็ได้ทั่วราชอาณาจักร ฉะนั้น เพื่อให้การป้องกันและปราบปรามคดีอาญามีประสิทธิภาพและเป็นไปโดยทั่วถึงในร่างพระราชบัญญัตินี้ จึงกำหนดให้คณะกรรมการคดีอาญามีอำนาจออกข้อบังคับเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกันระหว่างหน่วยงานของรัฐต่าง ๆ เพื่อให้การดำเนินการทางคดีอาญานั้นเป็นไป ตามความเหมาะสม ในการกิจของแต่ละหน่วยงาน ซึ่งหัวหน้าหน่วยงานต่างก็เป็นกรรมการอยู่ด้วยกัน จึงสามารถประสาน การปฏิบัติให้เกิดผลดีขึ้นได้ แต่อย่างไรก็ตาม โดยที่บางเรื่องอาจมีความสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการ บริหารราชการที่คณะรัฐมนตรีควรมีสัมพันธ์ร่วมรับรู้และตัดสินใจ จึงกำหนดให้คณะรัฐมนตรีสามารถ กำหนดให้เรื่องใดต้องได้รับความเห็นชอบก่อนก็ได้ (ร่างมาตรา ๕ เพิ่มมาตรา ๑๖/๔)

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ มีข้อสังเกตเกี่ยวกับการใช้ถ้อยคำในร่าง

มาตรา ๑๖/๔ ว่า หมายอาญาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา อันได้แก่ หมายจับ หมายค้น หมายซัง หมายจำคุก และหมายปล่อย ซึ่งการออกหมายอาญาดังกล่าวเป็นอำนาจของศาลตามที่บัญญัติ ไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ไม่ใช่อำนาจของ พนักงานฝ่ายปกครอง ตำรวจ หรือพนักงานสอบสวนอีกต่อไป จึงเห็นควรแก้ไขข้อความเดิมจากความว่า “การออกหมายเรียกและหมายอาญา” เป็น “การออกหมายเรียก การขอออกหมายอาญา”

คณะกรรมการกฤษฎีกา คณะพิเศษ พิจารณาแล้ว เห็นว่า ถ้อยคำดังกล่าว เป็นถ้อยคำที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา จึงไม่จำเป็นต้องแก้ไขแต่อย่างใด

๑.๗ กำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมมีอำนาจแต่งตั้งพนักงาน

สอบสวน ซึ่งประกอบด้วยพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจเป็นพิเศษจากหลายหน่วยงาน เพื่อสอบสวน คดีสำคัญที่สมควรมีการสอบสวนอย่างรอบคอบได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการคดีอาญา กำหนด (ร่างมาตรา ๕ เพิ่มมาตรา ๑๖/๕)

กระทรวงมหาดไทย มีข้อสังเกตว่า การใช้อำนาจหน้าที่ของรัฐมนตรีว่าการ กระทรวงยุติธรรมที่เป็นข้าราชการการเมืองนั้น อาจทำให้เป็นไปในลักษณะที่ขาดการถ่วงดุลย์ ตรวจสอบ และอาจเป็นการเลือกปฏิบัติ โดยใช้พนักงานสอบสวนเป็นเครื่องมือกลั่นแกล้งกันในทางการเมือง

คณะกรรมการกฤษฎีกา คณะพิเศษ พิจารณาแล้ว เห็นว่า การให้อำนาจ ดังกล่าวแก่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมเป็นข้อยกเว้นของการสอบสวนคดีทั่วไป ซึ่งจะนำมาใช้กับ คดีอาญาที่จำเป็นต้องสอบสวนอย่างรอบคอบ หรือต้องการพนักงานสอบสวนที่มีความเชี่ยวชาญในหลาย

สาขามาร่วมการสอบสวนเป็นการเฉพาะคดี เท่านั้น นอกจากนี้เมื่อหลักเกณฑ์การแต่งตั้งพนักงานสอบสวนและการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานสอบสวนต้องเป็นไปตามข้อบังคับของคณะกรรมการคดีอาญาซึ่งเป็นผู้ดูแลภาพรวมของการดำเนินคดีอาญาด้วยแล้ว ปัญหาตามข้อสังเกตของกระทรวงมหาดไทยจึงไม่น่าจะเกิดขึ้น

๑.๘ กำหนดเขตอำนาจสืบสวนและสอบสวนของเจ้าหน้าที่(ร่างมาตรา ๖ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๔)

โดยเหตุที่ตามหลักการใหม่ได้กำหนดให้มีการจำแนกคดีตามประเภทของความเชี่ยวชาญหรือตามความเหมาะสมในการปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยงานที่มีความเกี่ยวเนื่องกับการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดตามกฎหมายต่าง ๆ โดยจะมีคณะกรรมการคดีอาญาเป็นผู้พิจารณาความเหมาะสม และเพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ในคดีอาญาของทุกหน่วยงานมีการปฏิบัติงานเชื่อมโยงกันอย่างมีประสิทธิภาพ

ด้วยเหตุนี้ จึงต้องมีการปรับปรุงมาตรา ๑๔ ให้สอดคล้องกับหลักการดังกล่าว เพื่อให้มีความชัดเจนในการปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยงานแต่ละฝ่าย ดังนี้

(๑) ข้าราชการตำรวจ โดยที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติมีหน้าที่หลักในการรักษาความสงบเรียบร้อยและปราบปรามการกระทำความผิด จึงได้กำหนดให้ยังคงมีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบสอบสวนคดีอาญาที่เกิดขึ้นทั่วไปทุกคดี เว้นแต่กรณีที่คณะกรรมการคดีอาญาจะมีข้อบังคับกำหนดแนวทางปฏิบัติสำหรับคดีบางลักษณะโดยเฉพาะ ซึ่งข้าราชการตำรวจจะมีหน้าที่ร่วมดำเนินการตามแนวทางของข้อบังคับนั้น สำหรับเขตพื้นที่การใช้อำนาจการสอบสวนยังคงเป็นไปตามหลักการเดิมคือตามที่เกิดความผิดอาญาได้เกิด อ้าง หรือเชื่อว่าได้เกิดในเขตอำนาจ และได้กำหนดให้ชัดเจนขึ้นว่า สำนักงานตำรวจแห่งชาติอาจกำหนดให้ข้าราชการตำรวจตำแหน่งใดหรือสังกัดหน่วยงานใดมีเขตอำนาจหลายท้องที่ได้ เพื่อรองรับแนวทางที่ปฏิบัติในปัจจุบัน เช่น การกำหนดให้กองปราบปรามมีอำนาจทั่วราชอาณาจักร เป็นต้น

(๒) พนักงานฝ่ายปกครองในสังกัดกระทรวงมหาดไทย ซึ่งตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาปัจจุบันได้ให้อำนาจไว้เช่นเดียวกับข้าราชการตำรวจ ตามร่างที่ปรับปรุงใหม่ก็ยังคงให้อำนาจลักษณะเดิม แต่เนื่องจากพนักงานฝ่ายปกครองมีภาระหน้าที่ตามกฎหมายในด้านต่าง ๆ เกี่ยวกับการพัฒนาชุมชนอยู่ด้วย ที่ผ่านมามีพนักงานฝ่ายปกครองจึงรับผิดชอบสอบสวนโดยตรงเฉพาะบางคดีตามกฎหมาย รวม ๑๐ ฉบับ ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่ และสอบสวนกรณีที่ข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำความผิดหรือคดีที่มีการร้องเรียน โดยจะทำหน้าที่เข้าร่วมการสอบสวนกับข้าราชการตำรวจ รวมทั้งการปฏิบัติหน้าที่อื่น เช่น การรับคำร้องทุกข์และประสานคดีกับข้าราชการตำรวจ ในร่างนี้จึงกำหนดให้การปฏิบัติหน้าที่ในคดีอาญาที่กระทรวงมหาดไทยเห็นสมควรดำเนินการให้เหมาะสมกับภารกิจให้เป็นไปตามข้อบังคับของกระทรวงมหาดไทยที่จะกำหนดขึ้นสำหรับการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานฝ่ายปกครองในสังกัดได้ อย่างไรก็ตาม โดยที่ในขณะนี้สำนักงานตำรวจแห่งชาติได้แยกออกจากกระทรวงมหาดไทยแล้ว ฉะนั้น ในการปฏิบัติหน้าที่ในบางเรื่องที่จะต้องร่วมกับตำรวจ จึงกำหนดให้เป็นไปตามกฎกระทรวงที่ออกโดยนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวง

มหาดไทย เพื่อให้หัวหน้าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับคดีอาญาได้มีการพิจารณาประสานความร่วมมือในการดำเนินการ

(๓) สำหรับกรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐฝ่ายอื่นที่คณะกรรมการกฤษฎีกาได้กำหนดให้หน่วยงานใดรับผิดชอบคดีอาญาลักษณะใดโดยเฉพาะ การปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยงานนั้นได้กำหนดให้เป็นไปตามข้อบังคับของหน่วยงานนั้น ซึ่งจะรวมถึงพนักงานสอบสวนคดีพิเศษและเจ้าหน้าที่คดีพิเศษของกระทรวงยุติธรรมด้วย

(๔) กรณีความผิดที่กระทำนอกราชอาณาจักรได้กำหนดให้อัยการสูงสุดเป็นพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบ เว้นแต่คดีที่ต้องการความเชี่ยวชาญเฉพาะ อาจออกกฎกระทรวงกำหนดให้หน่วยงานอื่นเป็นผู้สอบสวนได้

คณะรัฐมนตรี มีข้อสังเกตว่า กรณีที่มีหน่วยงานรับผิดชอบกฎหมายนั้นโดยตรง การกำหนดให้หน่วยงานนั้นมีอำนาจสืบสวนและสอบสวนด้วยน่าจะทำให้การดำเนินคดีเป็นไปอย่างรวดเร็วและคล่องตัว กรณีนี้จะขัดกับหลักการคานอำนาจในกระบวนการยุติธรรม และสามารถปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพหรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา คณะพิเศษ เห็นว่า การที่มีหน่วยงานใดรับผิดชอบกฎหมายฉบับใดโดยตรงอยู่แล้ว และเป็นเรื่องที่ต้องการความเชี่ยวชาญเฉพาะจากผู้ปฏิบัติงานนั้นโดยตรง หากกฎหมายดังกล่าวกำหนดความผิดที่เกี่ยวข้องกับวิธีการปฏิบัติตามบทบัญญัติของกฎหมายนั้นซึ่งต้องการความรู้ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านเช่นกัน หากกำหนดให้หน่วยงานนั้นมีอำนาจสืบสวนและสอบสวนคดีความผิดตามกฎหมายดังกล่าวด้วย จะทำให้การดำเนินคดีเป็นไปอย่างรวดเร็วคล่องตัวและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น สำหรับกรณีที่ข้อสังเกตจะเป็นการขัดกับหลักการคานอำนาจในกระบวนการยุติธรรมหรือไม่นั้น โดยที่กรณีนี้เป็นเรื่องเกี่ยวกับการรวบรวมข้อมูลพยานหลักฐานเพื่อพิสูจน์การกระทำความผิดตามกฎหมายที่หน่วยงานนั้นรับผิดชอบอยู่ ซึ่งในกระบวนการยุติธรรมทางอาญานั้นไม่มีหลักในเรื่องการคานอำนาจ แต่เป็นเรื่องของการแบ่งแยกการปฏิบัติงานตามความเชี่ยวชาญของเจ้าหน้าที่ เช่น ในกรณีของเจ้าหน้าที่ตำรวจก็มีหน้าที่ทั้งจับกุมและสอบสวน เพียงแต่มีการกระจายความรับผิดชอบตามความเหมาะสมของผู้ปฏิบัติงานโดยผู้เชี่ยวชาญด้านการจับกุมปราบปรามก็จะทำหน้าที่สืบสวน ส่วนผู้เชี่ยวชาญด้านการรวบรวมพยานหลักฐานเพื่อพิสูจน์ความผิดก็จะทำหน้าที่สอบสวน ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวก็เป็นการดำเนินการของเจ้าหน้าที่ตำรวจเช่นเดียวกัน ฉะนั้น การที่จะกำหนดให้หน่วยงานซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบปฏิบัติตามกฎหมายโดยอยู่แล้ว มีหน้าที่สอบสวนการกระทำความผิดตามกฎหมายนั้นด้วย กรณีก็เป็นกรรวบรวมพยานหลักฐานเพื่อพิสูจน์การกระทำความผิดของผู้ที่ฝ่าฝืนกฎหมายในความรับผิดชอบของหน่วยงานนั้น ซึ่งจะเป็นผู้ที่มีความรู้เป็นอย่างดีว่าการกระทำเช่นใดเป็นความผิดโดยจำเป็นต้องมีหลักฐานพิสูจน์ความผิดตามกฎหมายเป็นอย่างดี และเมื่อมีการรวบรวมพยานหลักฐานแล้วก็จะเสนอคดีต่อศาล ซึ่งเป็นองค์กรอิสระในการพิจารณาตรวจสอบพยานหลักฐานและวินิจฉัยความผิดต่อไป กรณีจึงไม่มีปัญหาตามข้อสังเกตดังกล่าว

กระทรวงมหาดไทย มีข้อสังเกตว่า การกำหนดอำนาจหน้าที่หรือการใช้
อำนาจหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐในการดำเนินคดีอาญานั้น ต้องกำหนดไว้อย่างชัดเจนในกฎหมาย
ซึ่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาก็ได้บัญญัติไว้โดยครบถ้วนทุกชั้นตอนแล้ว และที่ผ่านม
ายังไม่มีปัญหาในทางปฏิบัติ นอกจากนี้สมควรกำหนดให้พนักงานสอบสวนฝ่ายปกครองมีอำนาจ
ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาตามบทบัญญัติเดิม เพื่อตรวจสอบและด่วงดูภัยการใช้
อำนาจของพนักงานสอบสวนฝ่ายตำรวจหรือพนักงานสอบสวนคดีพิเศษ แล้วแต่กรณี

คณะกรรมการกฤษฎีกา คณะพิเศษ พิจารณาแล้ว เห็นว่า ตามร่าง
มาตรา ๑๘ ยังคงหลักการเดิมตามมาตรา ๑๘ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเพียงแต่
ได้กำหนดรายละเอียดเพิ่มเติมให้สอดคล้องกับหลักการที่กำหนดให้มีคณะกรรมการคดีอาญาที่จะ
กำหนดว่าคดีอาญาโดยอยู่ในความรับผิดชอบของหน่วยงานใดเท่านั้น เพื่อให้สอดคล้องกับหลักการ
ที่จะมีการกำหนดหน่วยงานขึ้นใหม่ให้รับผิดชอบคดีบางประเภทเป็นกรณีเฉพาะ สำหรับพนักงาน
ฝ่ายปกครองข้าราชการตำรวจ หรือพนักงานสอบสวนคดีพิเศษต่างก็มีอำนาจหน้าที่ตามบทบัญญัติ
แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาในส่วนของอำนาจหน้าที่ของตนโดยเท่าเทียมกัน
อยู่แล้ว และอำนาจของพนักงานฝ่ายปกครองก็ยังมีอยู่เช่นเดิม

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ มีข้อสังเกตในประเด็นนี้ ๒ ประการ คือ

(๑) ตามร่างมาตรา ๑๘ วรรคสอง นั้น ที่ผ่านมาถึงปัจจุบันหากเกิดคดี
ที่มีการกระทำความผิดร้ายแรง และเกินขีดความสามารถของพนักงานสอบสวนท้องที่ที่จะรับผิดชอบได้
จึงเห็นควรเพิ่มหลักการให้ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติมีอำนาจแต่งตั้งพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบ
เฉพาะคดีได้ตามที่เห็นสมควร

คณะกรรมการกฤษฎีกา คณะพิเศษ พิจารณาแล้ว เห็นว่า ข้อสังเกต
ดังกล่าวเป็นอำนาจหน้าที่ของผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติที่จะมอบหมายให้พนักงานสอบสวนผู้ใด
เป็นผู้รับผิดชอบคดีเป็นกรณีพิเศษ ซึ่งเป็นเรื่องภายในที่สามารถกระทำได้อยู่แล้ว และในร่างพระราช
บัญญัตินี้ได้บัญญัติรองรับให้กระทำเช่นนั้นได้

(๒) ร่างมาตรา ๑๘ วรรคสาม

(ก) การกำหนดให้พนักงานฝ่ายปกครองผู้ใดเป็นพนักงานสอบสวน
และการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามข้อบังคับที่กระทรวงมหาดไทยกำหนดโดยลำพัง อาจซ้ำซ้อนกับ
พนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบของสำนักงานตำรวจแห่งชาติตามร่างมาตรา ๑๘ วรรคสอง ประกอบกับ
น่าจะไม่สอดคล้องกับร่างมาตรา ๑๖ วรรคสาม ที่กำหนดให้การปฏิบัติหน้าที่ซึ่งต้องมีการดำเนินการ
เกี่ยวเนื่องกันหลายหน่วยงาน ให้เป็นไปตามข้อบังคับของคณะกรรมการคดีอาญา

คณะกรรมการกฤษฎีกา คณะพิเศษ พิจารณาแล้ว เห็นว่า ร่าง
มาตรา ๑๘ วรรคสาม เป็นการกำหนดอำนาจสอบสวนของพนักงานฝ่ายปกครอง การปฏิบัติหน้าที่
สอบสวนของพนักงานฝ่ายปกครองในจังหวัดอื่นนอกจากกรุงเทพมหานครซึ่งอยู่ในอำนาจหน้าที่
ของพนักงานฝ่ายปกครองแต่เพียงหน่วยงานเดียวจะเป็นไปตามข้อบังคับของกระทรวงมหาดไทย
แต่อย่างไรก็ตาม ถ้าเป็นกรณีที่ต้องมีการร่วมสอบสวนกับพนักงานสอบสวน การปฏิบัติหน้าที่ในเรื่องนี้

จะเป็นไปตามที่กฎกระทรวงกำหนด โดยนายกรัฐมนตรีในฐานะผู้บังคับบัญชาของสำนักงานตำรวจแห่งชาติกับรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยในฐานะผู้บังคับบัญชาของพนักงานสอบสวนฝ่ายปกครองร่วมกันกำหนดขึ้น ดังนั้น ข้อสังเกตในประเด็นนี้จึงไม่มีปัญหาแต่อย่างใด

(ข) การกำหนดให้พนักงานฝ่ายปกครองเข้าควบคุมดูแลการสอบสวนของข้าราชการตำรวจในลักษณะหน่วยงานที่เหนือกว่านั้น น่าจะไม่สอดคล้องกับหลักการบริหารราชการ เนื่องจากในปัจจุบันสำนักงานตำรวจแห่งชาติไม่ได้สังกัดอยู่กับกระทรวงมหาดไทยแล้ว

คณะกรรมการกฤษฎีกา คณะพิเศษ พิจารณาแล้ว เห็นว่า ร่างมาตรานี้ไม่ได้กำหนดให้พนักงานฝ่ายปกครองมีอำนาจควบคุมการสอบสวนของข้าราชการตำรวจ แต่ยังคงไว้ตามหลักการเดิม เพื่อเป็นการถ่วงดุลย์อำนาจสอบสวนของพนักงานสอบสวน

(ค) ปัจจุบันคดีที่พนักงานสอบสวนฝ่ายตำรวจและฝ่ายปกครองจะต้องร่วมกันสอบสวน ส่วนใหญ่มีกำหนดไว้ในข้อบังคับกระทรวงมหาดไทย ที่ ๑/๒๕๐๙ ข้อ ๑๓ ว่า การสอบสวนคดีที่ข้าราชการส่วนภูมิภาค ข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่นที่ต้องหาคดีอาญาเพราะได้กระทำตามหน้าที่หรืออ้างว่าได้กระทำตามหน้าที่ ซึ่งในปัจจุบันการทำความผิดดังกล่าวอยู่ในอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. จึงไม่จำเป็นต้องบัญญัติให้มีการสอบสวนร่วมกันระหว่างข้าราชการตำรวจกับพนักงานฝ่ายปกครองอีก

คณะกรรมการกฤษฎีกา คณะพิเศษ พิจารณาแล้ว เห็นว่า กรณีดังกล่าวเป็นไปตามบทบัญญัติของกฎหมายในปัจจุบัน ซึ่งยังให้มีการสอบสวนร่วมกันอยู่ รวมทั้งในอนาคตอาจมีกรณีมีความจำเป็นที่จะให้พนักงานฝ่ายปกครองร่วมสอบสวนกับข้าราชการตำรวจ จึงจำเป็นต้องกำหนดหลักการดังกล่าวเอาไว้เช่นเดิม

สำนักงานอัยการสูงสุด มีข้อสังเกตในประเด็นการสอบสวนคดีความผิดนอกราชอาณาจักร โดยเห็นว่า การกำหนดให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจฝ่ายอื่นมีอำนาจสอบสวนคดีอาญาใดที่กระทำนอกราชอาณาจักร จะกระทบต่อหลักการที่กำหนดให้อัยการสูงสุดเป็นพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบคดีและเป็นผู้ประสานงานกลางตามพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา พ.ศ. ๒๕๑๕ หรือไม่ (ร่างมาตรา ๒๐ วรรคแรก)

คณะกรรมการกฤษฎีกา คณะพิเศษ เห็นว่า การกำหนดหลักการดังกล่าวไว้ นั้น ไม่ทำให้อำนาจสอบสวนของอัยการสูงสุดต้องเลิกไปแต่อย่างใด เพียงแต่ว่าถ้าในระยะต่อไปมีคดีที่มีความจำเป็นต้องใช้ผู้เชี่ยวชาญพิเศษโดยเฉพาะก็สามารถออกกฎกระทรวงกำหนดขึ้นได้

๑.๙ การกำหนดให้พนักงานอัยการปฏิบัติหน้าที่ร่วมกับพนักงานสอบสวน ทั้งนี้ เพราะในบางคดีมีความสำคัญหรือมีความซับซ้อนในการพิสูจน์การทำความผิด ซึ่งการที่พนักงานอัยการร่วมปฏิบัติงานกับพนักงานสอบสวนตั้งแต่ต้น จะทำให้มีการตรวจสอบหลักฐานได้ โดยละเอียดว่าเพียงพอกับการทำความผิดหรือไม่ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการปราบปรามการทำความผิดอาญาให้ได้มากยิ่งขึ้น (ร่างมาตรา ๗ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒๑)

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ มีข้อสังเกตว่า อำนาจหน้าที่สืบสวนสอบสวนปราบปรามอาชญากรรม เป็นหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงของพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ ตาม มาตรา ๑๗ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา พนักงานอัยการไม่ใช่พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ จึงไม่มีอำนาจในการสอบสวนปราบปรามผู้กระทำผิดอาญา และการที่จะกำหนดหลักเกณฑ์ได้แน่ชัดว่าลักษณะคดีใดเป็นคดีที่ควรให้พนักงานอัยการเข้าร่วมการสอบสวนนั้น กระทำได้ยากประกอบกับการให้พนักงานอัยการเข้ามาในกระบวนการสอบสวนจะทำให้หลักการตรวจสอบและถ่วงดุลย์การใช้ อำนาจระหว่างพนักงานสอบสวนกับพนักงานอัยการขาดหายไป จึงเห็นควรตัดความในมาตรานี้ ออกหรือให้คงไว้เฉพาะความในวรรคสอง ซึ่งเป็นการกำหนดให้พนักงานอัยการเข้าร่วมการสอบสวนได้เฉพาะคดีเท่านั้น

สำนักงานอัยการสูงสุด มีข้อสังเกตว่า ในชั้นการสอบสวนคดีควรให้อัยการเข้ามาปฏิบัติหน้าที่ร่วมกับพนักงานสอบสวนตั้งแต่ในชั้นที่เริ่มมีการสอบสวน และในกรณีที่เห็นสมควร หัวหน้าหน่วยงานของรัฐอาจตกลงกับอัยการสูงสุด เพื่อให้พนักงานอัยการเข้าร่วมดำเนินการสอบสวนร่วมกับพนักงานสอบสวน เป็นการเฉพาะคดีก็ได้ ทั้งนี้ เพื่อที่การปราบปรามการกระทำ ความผิดอาญาจะเป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงเห็นควรกำหนดหลักการดังกล่าวข้างต้นไว้ให้ชัดเจน ในร่างมาตรา ๒๑

คณะกรรมการกฤษฎีกา คณะพิเศษ พิจารณาแล้ว เห็นว่า หลักการดังกล่าว มิได้ทำลายหลักการตรวจสอบและถ่วงดุลย์การใช้ อำนาจแต่อย่างใด แต่กลับเป็นการทำให้เกิดการ ตรวจสอบและถ่วงดุลย์การใช้ อำนาจอย่างแท้จริงมากขึ้น รวมทั้งจะก่อให้เกิดความโปร่งใสในการปฏิบัติ หน้าที่อันจะเป็นหลักประกันการให้ความยุติธรรมและอำนวยความสะดวกให้กับประชาชนได้มากขึ้น ด้วยเหตุผลดังนี้

(๑) ในการดำเนินการตามมาตรานี้ จะกำหนดให้พนักงานอัยการที่เข้าร่วม การสอบสวนมีอำนาจหน้าที่ให้คำแนะนำหรือตรวจสอบพยานหลักฐานให้เป็นไปอย่างถูกต้องและรัดกุม ยิ่งขึ้น โดยเข้ามามีส่วนร่วมตั้งแต่ในชั้นการสอบสวน เพราะที่ผ่านมาในบางกรณีกว่าที่พนักงานอัยการ จะเข้ามาตรวจสอบพยานหลักฐานก็ต้องรอนถึงในชั้นการตรวจสำนวนเพื่อสั่งฟ้อง ซึ่งระยะเวลาที่ผ่านมา พยานหลักฐานบางอย่างอาจเสียหายหรือถูกทำลายไปก่อนแล้ว อันอาจจะส่งผลกระทบต่อรูปคดี

(๒) ตามหลักการนี้ พนักงานสอบสวนจะยังคงมีอำนาจหน้าที่ในการสอบสวน และรวบรวมพยานหลักฐานเพื่อทำสำนวนอยู่เช่นเดิมตามที่กำหนดไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา ความอาญา โดยพนักงานอัยการที่เข้าร่วมการสอบสวนจะมีฐานะเป็นเสมือนผู้ช่วยเหลือการสอบสวนและ ก็ยังคงมีอำนาจในการทำความเห็นสั่งฟ้องหรือไม่ฟ้องอยู่เช่นเดิม ดังนั้น หลักการถ่วงดุลย์การใช้ อำนาจ ที่มีอยู่ในปัจจุบันจึงยังคงมีอยู่ไม่เปลี่ยนแปลง อย่างไรก็ตาม ในการดำเนินคดีอาญานอกจากหลักเรื่อง การถ่วงดุลย์การใช้ อำนาจแล้ว หลักในเรื่องความโปร่งใสในการดำเนินคดีอาญาที่ต้องสามารถตรวจสอบ ถึงความถูกต้องของการดำเนินการของเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายในขั้นตอนต่าง ๆ ได้ นั้น ก็มีความสำคัญ เช่นกัน ซึ่งตามหลักการในร่างมาตรานี้และหลักการเดิมที่กำหนดไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา คดี อาญาก็ได้รับรองหลักเรื่องความโปร่งใสไว้อย่างชัดเจนในขั้นตอนของการตรวจสอบการใช้ อำนาจของ

พนักงานสอบสวนโดยพนักงานอัยการในชั้นตรวจสำนวนก่อนสั่งฟ้อง หรือในชั้นการทำความเห็นแย้ง คำสั่งไม่ฟ้องของพนักงานอัยการโดยผู้บังคับบัญชาของพนักงานสอบสวน

๑.๑๐ ผู้มีอำนาจทำความเห็นแย้ง หลักการเดิมของมาตรา ๑๔๕ ปัจจุบัน

ที่กำหนดให้ข้าราชการตำรวจและพนักงานฝ่ายปกครองมีอำนาจทำความเห็นแย้งในกรุงเทพมหานคร และต่างจังหวัด แล้วแต่กรณีไว้ โดยปรับปรุงวิธีการกำหนดตัวบุคคลผู้มีอำนาจทำความเห็นแย้ง จากเดิมที่กำหนดไว้อย่างชัดเจนเป็นกำหนดไว้ในกฎกระทรวงแทนเพื่อแก้ไขข้อขัดข้องในทางปฏิบัติ กรณีที่มีปริมาณคดีมากจนทำให้ผู้มีอำนาจทำความเห็นแย้งพิจารณาเรื่องไม่ทัน เป็นเหตุให้การทำความเห็นแย้งต้องล่าช้าออกไปมาก และกำหนดให้ผู้มีอำนาจทำความเห็นแย้งต้องทำความเห็นแย้งให้แล้วเสร็จภายใน ๖๐ วัน นับแต่ได้รับคำสั่ง มิเช่นนั้นจะถือว่าเห็นชอบกับคำสั่งไม่ฟ้องของพนักงานอัยการ เพื่อเป็นกรอบระยะเวลาเร่งรัด (ร่างมาตรา ๑๐ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๔๕)

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ มีข้อสังเกตว่า ในจังหวัดอื่นนอกจาก กรุงเทพมหานคร หากคดีใดสอบสวนโดยพนักงานสอบสวนตำรวจ ก็ควรให้ข้าราชการตำรวจที่มีตำแหน่งตามที่กำหนดในกฎกระทรวงเป็นผู้ทำความเห็นชอบหรือแย้ง เนื่องจากโดยหลักการแล้ว การทำความเห็นชอบหรือแย้งคำสั่งไม่ฟ้องของพนักงานอัยการนั้นมีวัตถุประสงค์เพื่อให้มีการกลั่นกรอง และตรวจสอบการสั่งคดีพนักงานอัยการอีกชั้นหนึ่ง ตามหลักการตรวจสอบและถ่วงดุลย์การใช้อำนาจ

สำนักงานอัยการสูงสุด มีข้อสังเกตว่า ในกรณีคำสั่งไม่ฟ้องมิใช่คำสั่งของอัยการสูงสุด เห็นควรกำหนดให้อัยการสูงสุดเป็นผู้ทำคำชี้ขาดภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับความเห็นแย้งหรือนับแต่วันที่ได้รับผลการสอบสวนเพิ่มเติมในกรณีที่มีการส่งสอบสวนเพิ่มเติม

คณะกรรมการกฤษฎีกา คณะพิเศษ พิจารณาแล้ว เห็นว่า การกำหนดให้พนักงานฝ่ายปกครองเป็นผู้ทำความเห็นชอบหรือแย้งคำสั่งไม่ฟ้องคดีของพนักงานอัยการในจังหวัดอื่น นอกจากกรุงเทพมหานครนั้น เป็นไปตามหลักการเดิมของมาตรา ๑๔๕ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ทั้งนี้ เนื่องจากผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้รับผิดชอบในการรักษาความสงบเรียบร้อยภายในจังหวัด และสำหรับข้อสังเกตของสำนักงานอัยการสูงสุดดังกล่าวมีลักษณะอย่างเดียวกัน สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้เห็นชอบกับหลักการดังกล่าว และได้แก้ไขให้เป็นไปตามที่เสนอมาด้วยแล้ว

๑.๑๑ การตรวจร่างกาย

การเพิ่มอำนาจพนักงานสอบสวนในการแสวงหาข้อเท็จจริง โดยส่งตัวผู้ต้องหาให้แพทย์ทำการตรวจร่างกาย ซึ่งจะทำให้ทราบความเกี่ยวข้องในการกระทำความผิดอย่างชัดเจน โดยในการตรวจร่างกายนั้นได้กำหนดเงื่อนไขในการกระทำว่าต้องเป็นไปตามมาตรฐานทางการแพทย์และเป็นเรื่องที่มีความจำเป็นแห่งคดี รวมทั้งต้องไม่ทำให้เกิดความเจ็บปวดหรือเจ็บปวดน้อยที่สุด (ร่างมาตรา ๙ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๓๒)

๑.๑๒ กำหนดบทเฉพาะกาล

เนื่องจากร่างพระราชบัญญัตินี้ได้ยกเลิกมาตรา ๑๖ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ซึ่งมีผลทำให้บรรดาข้อบังคับต่าง ๆ ที่ออกมาเพื่อให้เป็นไปตามมาตรา ๑๖ ดังกล่าวต้องยกเลิกไปด้วย ฉะนั้น เพื่อให้เกิดการต่อเนื่องในการปฏิบัติงาน จึงกำหนดให้ข้อบังคับเหล่านั้นยังคงใช้บังคับได้ต่อไป และเมื่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ออกข้อบังคับมาใหม่ ก็จะใช้แทนข้อบังคับที่มีอยู่ต่อไป (ร่างมาตรา ๑๓)

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ มีข้อสังเกตว่า เนื่องจากข้อบังคับของกระทรวงมหาดไทยบางส่วนขัดต่อรัฐธรรมนูญ เช่น ข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการจับกุม เป็นต้น จึงไม่เหมาะสมที่จะบัญญัติกฎหมายรองรับข้อบังคับที่ขัดกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ประกอบกับคณะกรรมการคดีอาญาสามารถใช้อำนาจตามร่างมาตรา ๑๖ วรรคสาม และร่างมาตรา ๑๖/๔ ออกข้อบังคับขึ้นใหม่ได้อยู่แล้ว จึงเห็นควรตัดความในมาตรานี้ออก

คณะกรรมการกฤษฎีกา คณะพิเศษ พิจารณาแล้ว เห็นว่า ร่างมาตรานี้เป็นบทบัญญัติที่กำหนดขึ้นมาเพื่อรองรับในช่วงเวลาที่ยังไม่มีการแก้ไขข้อบังคับดังกล่าว แต่เมื่อมีการออกข้อบังคับดังกล่าวใหม่ ข้อบังคับนี้ก็สิ้นผลไปโดยปริยาย ส่วนข้อบังคับที่ไม่สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ก็ไม่มีผลบังคับใช้ต่อไปโดยปริยายอยู่แล้ว

๒. ร่างพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..)

พ.ศ. ....

เนื่องจากมาตรา ๒๗๔ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ประกอบกับกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการศาลยุติธรรมได้กำหนดให้สำนักงานศาลยุติธรรมเป็นหน่วยงานอิสระขึ้นตรงต่อประธานศาลฎีกา และโดยที่ได้มีการแยกกรมตำรวจออกจากกระทรวงมหาดไทย จัดตั้งเป็นหน่วยงานอิสระ คือ สำนักงานตำรวจแห่งชาติขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรี จึงสมควรแก้ไขพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา พุทธศักราช ๒๔๗๗ โดยกำหนดเพิ่มเติมให้ประธานศาลฎีกาและนายกรัฐมนตรีรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวด้วย

๓. ร่างพระราชบัญญัติพนักงานคดีพิเศษ พ.ศ. .... ได้นำหลักการตามร่างพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. .... ของกระทรวงยุติธรรมในส่วนที่เกี่ยวกับการบรรจุแต่งตั้งพนักงานสอบสวนคดีพิเศษและเจ้าหน้าที่คดีพิเศษ เพื่อดำเนินการเกี่ยวกับคดีอาญาบางประเภทที่คณะกรรมการคดีอาญากำหนดให้อยู่ในอำนาจหน้าที่ของกรมสอบสวนคดีพิเศษ ซึ่งเป็นเรื่องเกี่ยวกับการบริหารงานของกระทรวงยุติธรรม โดยมีสาระสำคัญดังนี้

๓.๑ กำหนดให้มีพนักงานคดีพิเศษ ประกอบด้วยพนักงานสอบสวนคดีพิเศษ และเจ้าหน้าที่คดีพิเศษ โดยกำหนดคุณสมบัติและการยกเว้นคุณสมบัติไว้เป็นการเฉพาะเพื่อทำหน้าที่ดำเนินการเกี่ยวกับคดีที่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาหรือกฎหมายอื่นกำหนดให้อยู่ในอำนาจหน้าที่

๓.๒ กำหนดให้พนักงานคดีพิเศษเป็นตำแหน่งที่มีเหตุพิเศษที่จะได้รับเงินเพิ่ม ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน เนื่องจากในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานคดีพิเศษ ต้องอาศัยผู้ที่มีความเชี่ยวชาญพิเศษ (ร่างมาตรา ๑๑ วรรคสอง)

๓.๓ กำหนดให้เป็นอำนาจของนายกรัฐมนตรีที่จะมีคำสั่งให้เจ้าหน้าที่ของรัฐ ในหน่วยงานอื่นมาช่วยเหลือการสอบสวนคดีพิเศษเรื่องใดเรื่องหนึ่งได้ เพื่อให้การดำเนินคดีอาญา บางคดีซึ่งจำเป็นต้องอาศัยเจ้าหน้าที่อื่นที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ (ร่างมาตรา ๑๕)

๓.๔ กำหนดให้มีคณะกรรมการพนักงานสอบสวนคดีพิเศษ มีอำนาจหน้าที่ เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลในการตรวจสอบว่าคำสั่งของผู้บังคับบัญชาของพนักงานสอบสวนคดีพิเศษ ในเรื่องการย้าย ไม่เลื่อนขั้นเงินเดือนประจำปี และลงโทษทางวินัยพนักงานสอบสวนคดีพิเศษนั้นถูกต้อง และเหมาะสมหรือไม่ ซึ่งการให้ความเห็นของคณะกรรมการดังกล่าวไม่มีผลทำให้ผู้บังคับบัญชาต้อง ปฏิบัติตาม แต่ผู้บังคับบัญชาต้องให้เหตุผลในการที่ไม่เห็นด้วยกับความเห็นนั้น (ร่างมาตรา ๑๖ ถึงร่างมาตรา ๑๘)

สำนักงาน ก.พ. มีข้อสังเกตว่า พนักงานสอบสวนคดีพิเศษและเจ้าหน้าที่ คดีพิเศษตามร่างมาตรา ๖ และร่างมาตรา ๗ กำหนดให้เป็นข้าราชการพลเรือนสามัญ ดังนั้น การกำหนดคุณสมบัติเฉพาะ การยกเว้นคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่ง การบรรจุเข้ารับราชการ และการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งและการกำหนดให้เป็นตำแหน่งที่มีเหตุพิเศษ จึงต้องดำเนินการ ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๔ ที่ได้บัญญัติเกี่ยวกับการ ดำเนินการนั้น ๆ ไว้แล้ว การกำหนดให้ต่างไปจากพระราชบัญญัติดังกล่าว จึงกระทบกับดุลพินิจ ในการใช้อำนาจหน้าที่ของ ก.พ. และทำให้เกิดความลักลั่นและไม่เสมอภาคในกลุ่มข้าราชการ พลเรือนสามัญด้วยกัน

๔. ร่างกฎกระทรวงว่าด้วยการกำหนดหน่วยงานรับผิดชอบคดีอาญาบางประเภท พ.ศ. ....

คณะรัฐมนตรี มีข้อสังเกตว่า กฎหมายตามบัญชีท้ายร่างพระราชบัญญัติ เนื่องจาก ปัจจุบันมีหน่วยงานที่ดูแลรับผิดชอบแล้ว แต่ไม่ได้มีอำนาจสืบสวนและสอบสวนทั้งหมด การกำหนด ลักษณะคดีพิเศษควรจะจำกัดเฉพาะคดีโดยบัญญัติให้ชัดเจนในร่างพระราชบัญญัตินี้จะเหมาะสม หรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา คณะพิเศษ พิจารณาแล้วมีความเห็นว่า การกำหนด ลักษณะคดีพิเศษโดยบัญญัติในพระราชบัญญัตินั้น จะทำให้ไม่ยืดหยุ่นในการบริหารงานคดีอาญา ขาดความคล่องตัวเมื่อจะต้องมีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงคดีตามกฎหมายที่จะรับผิดชอบต่อไปในอนาคต จึงควรจะกำหนดไว้โดยกฎกระทรวงซึ่งจะทำให้มีการพิจารณาในรายละเอียดของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดการประสานการดำเนินการต่อไปได้ด้วย รวมทั้งในระยะต่อไป ถ้าหน่วยงานอื่นของรัฐ มีความพร้อมอาจแยกคดีบางประเภทไปดำเนินการได้ เช่น คดีเกี่ยวกับภาษีอากรที่ต้องการความ

เชี่ยวชาญอีกลักษณะหนึ่ง ซึ่งกระทรวงการคลังมีข้อสังเกตว่าควรแยกออกจากคดีพิเศษก็อาจออกเป็นกฎกระทรวงกำหนดให้อยู่ในอำนาจหน้าที่ของกระทรวงการคลังได้

สำนักงานฯ จึงยกร่างเป็นกฎกระทรวง โดยนำคดีตามกฎหมาย ๒๗ ฉบับตามบัญชีท้ายร่างพระราชบัญญัติเดิมมากำหนดไว้ และเสนอมาร่วมกับการเสนอร่างพระราชบัญญัตินี้ด้วยแล้ว แต่เนื่องจากกฎหมาย ๒๗ ฉบับดังกล่าวเป็นกฎหมายทางด้านการเงินและการธนาคาร ตลอดจนทางด้านการค้าและทางเศรษฐกิจเป็นส่วนใหญ่ โดยอาจแยกกลุ่มกฎหมายได้เป็น ๖ กลุ่ม

- (๑) กฎหมายเกี่ยวกับธุรกิจทางการเงินและการธนาคาร^{*}
- (๒) กฎหมายเกี่ยวกับการค้าและองค์การทางการค้า^{*}
- (๓) กฎหมายเกี่ยวกับภาษี^{*}
- (๔) กฎหมายเกี่ยวกับทรัพย์สินทางปัญญา^{*}
- (๕) กฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภค^{*}
- (๖) กฎหมายเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม^{*}

---

^{*} ได้แก่ พระราชบัญญัติเงินตรา พ.ศ. ๒๕๐๑ (๓) พระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๔ (๔) พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์และธุรกิจเครดิตฟองซิเอร์ พ.ศ. ๒๕๒๒ (๕) พระราชกำหนดการกักเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๗ (๗) พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๕ (๘) พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ (๑๒) พระราชบัญญัติธนาคารแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๔๕ (๑๔) พระราชบัญญัติดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมของสถาบันการเงิน พ.ศ. ๒๕๒๓ (๑๙) พระราชบัญญัติควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน พ.ศ. ๒๕๔๕ (๒๐) และพระราชบัญญัติการเล่นแชร์ พ.ศ. ๒๕๓๔ (๒๑) (หมายเหตุ : ตัวเลขในวงเล็บเป็นลำดับรายชื่อกฎหมายท้ายร่างพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. .... ของกระทรวงยุติธรรม)

^{*} ได้แก่ พระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. ๒๕๔๒ (๑๑) พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๒ (๑๓) พระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน พ.ศ. ๒๕๒๐ (๒๓) และพระราชบัญญัติบริษัทมหาชน จำกัด พ.ศ. ๒๕๓๕ (๒๔)

^{*} ได้แก่ ประมวลรัษฎากร (๑) พระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. ๒๕๖๙ (๒) พระราชบัญญัติยาสูบ พ.ศ. ๒๕๐๙ (๑๖) พระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ. ๒๕๐๗ (๑๗) พระราชบัญญัติชดเชยค่าภาษีอากรสินค้าส่งออกที่ผลิตในราชอาณาจักร พ.ศ. ๒๕๒๕ (๒๒) และพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๕๔๓ (๑๕)

^{*} ได้แก่ พระราชบัญญัติสิทธิบัตร พ.ศ. ๒๕๒๒ (๖) พระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. ๒๕๓๕ (๘) พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ (๑๐) และพระราชบัญญัติคุ้มครองแบบผังภูมิวงจรรวม พ.ศ. ๒๕๔๓ (๑๔)

^{*} ได้แก่ พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๒๒ (๒๕) และพระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พ.ศ. ๒๕๑๑ (๒๖)

^{*} ได้แก่ พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ (๒๗)

สำหรับกฎหมายในกลุ่มกฎหมายเกี่ยวกับภาษีนั้น ในขณะที่กระทรวงการคลัง ได้มีข้อสังเกตว่า กำลังเสนอกฎหมายให้มีการสอบสวนโดยผู้เชี่ยวชาญพิเศษเช่นกัน และโดยที่คดีเกี่ยวกับภาษีมักมีลักษณะเฉพาะเชื่อมโยงกับอำนาจหน้าที่ของกระทรวงการคลัง ซึ่งหากมีเจ้าหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงแล้ว ก็จำเป็นต้องตัดคดีภาษีออกไปจากการกำหนดให้เป็นคดีพิเศษในความรับผิดชอบของกรมสอบสวนคดีพิเศษ สำนักงานฯ จึงได้แยกคดีเกี่ยวกับภาษีและเพิ่มคดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยไฟให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกระทรวงการคลังไว้ในร่างกฎกระทรวงนี้ด้วย ตามข้อสังเกตของกระทรวงการคลัง

อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาลักษณะของกลุ่มกฎหมายดังกล่าวข้างต้นนอกเหนือจากคดีภาษีอากรแล้ว ยังมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจ ซึ่งจำเป็นต้องใช้ความเชี่ยวชาญพิเศษที่ควรอยู่ในความรับผิดชอบของกรมสอบสวนคดีพิเศษด้วย ในการยกร่างกฎกระทรวงจึงได้เพิ่มคดีความผิดตามกฎหมายดังต่อไปนี้ด้วยคือ

(๑) พระราชบัญญัติการส่งออกปอกนอกและการนำเข้ามาในราชอาณาจักรซึ่งสินค้า

พ.ศ. ๒๕๒๒

(๒) พระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจาก

ต่างประเทศ พ.ศ. ๒๕๔๒

(๓) พระราชบัญญัติการซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้า พ.ศ. ๒๕๔๒

(๔) พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๔๒

(๕) พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ. ๒๕๓๕

(๖) พระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. ๒๕๓๕

(๗) พระราชบัญญัติความลับทางการค้า พ.ศ. ๒๕๔๕

(๘) พระราชบัญญัติว่าด้วยราคาสินค้าและบริการ พ.ศ. ๒๕๔๒

ร่างแบบที่ ๒

คณะกรรมการกฤษฎีกา คณะพิเศษ ได้ดำเนินการพิจารณาจัดทำเป็นร่างฉบับเดียวคือร่างพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. .... โดยได้ปรับแก้ไขให้มีเนื้อหาสาระเช่นเดียวกับร่างแบบที่ ๑ เพียงแต่เป็นการนำร่างพระราชบัญญัติในข้อ ๑ และข้อ ๓ ของร่างแบบที่ ๑ ข้างต้นมาบัญญัติรวมไว้เป็นฉบับเดียวกัน ซึ่งเป็นไปตามแนวทางที่กระทรวงยุติธรรมเสนอ และได้แก้ไขปรับปรุงให้มีความเชื่อมโยงการใช้อำนาจหน้าที่ของข้าราชการตำรวจและพนักงานสอบสวนคดีพิเศษในเรื่องการปฏิบัติหน้าที่ให้สามารถทำงานได้โดยสอดคล้องกันยิ่งขึ้น และได้จัดทำร่างกฎกระทรวงกำหนดคดีพิเศษโดยตัดคดีเกี่ยวกับภาษีออกตามข้อสังเกตของกระทรวงการคลัง เสนอมาด้วย แต่การแก้ไขกรณีดังกล่าวยังไม่อาจแก้ไขปัญหาการบริหารกระบวนการยุติธรรมทางอาญาทั้งระบบที่กล่าวข้างต้น

อนึ่ง ในการพิจารณาเรื่องนี้มีหน่วยงานให้ความเห็นชอบดังนี้

๑. กระทรวงการคลัง กระทรวงมหาดไทย และสำนักงานอัยการสูงสุดเห็นชอบด้วยกับร่างแบบที่ ๑

ทั้งนี้ กระทรวงมหาดไทยมีข้อสังเกตในการบัญญัติรายละเอียดบางประการ ซึ่งเป็นเรื่องเกี่ยวกับวิธีการบัญญัติกฎหมาย และมีความเห็นว่าแต่ละหน่วยงานควรมีอำนาจหน้าที่เท่าเทียมกันไม่ควรจำกัดอำนาจของพนักงานฝ่ายปกครอง โดยให้พนักงานฝ่ายปกครองยังคงมีอำนาจสอบสวนคดีอาญาทั่วไปได้และควบคุมการสอบสวนในพื้นที่ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเดิม

สำนักงานอัยการสูงสุดมีข้อสังเกตว่า ควรให้อัยการสูงสุดเป็นผู้สอบสวนคดีอาญาที่เกิดขึ้นนอกราชอาณาจักรเช่นเดิม โดยไม่ควรให้มีการกำหนดหน่วยงานอื่นเป็นผู้สอบสวน สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้พิจารณาข้อสังเกตดังกล่าวแล้ว เห็นว่าการกำหนดให้การสอบสวนคดีอาญานอกราชอาณาจักรเป็นอำนาจของอัยการสูงสุดตามมาตรา ๒๐ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญานั้น บัญญัติใช้ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๗๔ ซึ่งในขณะนั้น การดำเนินคดีอาญาเหล่านั้นต้องอาศัยความรู้ที่เกี่ยวข้องกับต่างประเทศด้วย แต่ในปัจจุบันความรู้ของพนักงานสอบสวนฝ่ายต่าง ๆ ได้พัฒนาไปมากแล้ว และตามหลักการใหม่คดีอาญาจะเริ่มแบ่งแยกเป็นสาขาตามลักษณะเฉพาะแต่ละประเภท โดยมีคดีอาญาพิเศษ คดีภาษีอากร ฯลฯ ซึ่งการให้พนักงานสอบสวนมีหน้าที่เฉพาะโดยตรงน่าจะมีประสิทธิภาพกว่าการมอบให้อัยการสูงสุดผู้เดียว แต่การจะเป็นเช่นนั้นได้ในคดีใดและเมื่อใดนั้น จะต้องเป็นไปตามที่จะมีการกำหนดโดยกฎกระทรวงต่อไป

๒. สำนักงานตำรวจแห่งชาติเห็นชอบด้วยกับร่างแบบที่ ๑ แต่มีข้อสังเกตเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ระหว่างเจ้าหน้าที่ตำรวจกับเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองโดยไม่เห็นด้วยในการให้เจ้าพนักงานฝ่ายปกครองยังคงดูแลการสอบสวนคดีร่วมสอบสวนกับเจ้าหน้าที่ตำรวจตามร่างมาตรา ๑๔๔ การให้ความเห็นแย้งของพนักงานฝ่ายปกครองตามร่างมาตรา ๑๔๕ และการให้ใช้ข้อบังคับกระทรวงมหาดไทยเดิมเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของพนักงานฝ่ายปกครองแก่ตำรวจ ซึ่งได้แจ้งว่าถ้ามีการแก้ไขตามที่เสนอจะเห็นชอบด้วยกับร่างแบบที่ ๒

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้พิจารณาข้อสังเกตของสำนักงานตำรวจแห่งชาติแล้ว เห็นว่า หลักการดังกล่าวเป็นหลักการเดิมในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เพื่อให้มีการกลั่นกรองการใช้อำนาจสอบสวนคดีที่เกิดขึ้นในส่วนภูมิภาค ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้รับผิดชอบการบริหารราชการในส่วนภูมิภาค และเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการในส่วนภูมิภาคอยู่แล้ว ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน ดังนั้น การให้ราชการส่วนภูมิภาคของกระทรวงมหาดไทยเข้ามามตรวจสอบถ่วงดุลย์การใช้อำนาจของตำรวจ จึงสอดคล้องกับหลักการดังกล่าวและควรเป็นเช่นนั้นต่อไป จนกว่าจะมีการปรับปรุงอำนาจการสอบสวนคดีของสำนักงานตำรวจแห่งชาติในราชการส่วนภูมิภาค และในส่วนท้องถิ่นในรูปแบบโครงสร้างใหม่ สำหรับในส่วนข้อบังคับกระทรวงมหาดไทยที่ใช้บังคับต่อไป เพื่อให้เกิดความต่อเนื่องจนกว่าคณะกรรมการคดีอาญาจะกำหนดเป็นอย่างอื่น

อนึ่ง สำนักงานตำรวจแห่งชาติได้มีข้อสังเกตเพิ่มเติมเกี่ยวกับการใช้ถ้อยคำในร่างมาตรา ๑๖/๕ และร่างมาตรา ๑๘ วรรคสอง ซึ่งเป็นประเด็นที่เคยพิจารณาในชั้นคณะกรรมการกฤษฎีกา คณะพิเศษ แล้วว่า การใช้ถ้อยคำในร่างถูกต้องแล้วและมีความหมายเดียวกัน ส่วนข้อสังเกตเรื่องคณะกรรมการคดีอาญาได้ชี้แจงในตอนต้นแล้ว

๓. กระทรวงยุติธรรมเห็นชอบด้วยกับร่างแบบที่ ๒ (หนังสือของกระทรวงยุติธรรมแจ้งว่าเห็นชอบร่างแบบที่ ๑ แต่เนื้อหาสาระหมายถึงร่างแบบที่ ๒) โดยมีข้อสังเกตว่าสำหรับในร่างแบบที่ ๑ ซึ่งเป็นการแก้ไขประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญานั้นมีความเกี่ยวข้องกับหน่วยงานต่าง ๆ ในกระบวนการยุติธรรม ซึ่งมีความจำเป็นต้องใช้เวลาในการพิจารณานาน สำหรับข้อสังเกตเพิ่มเติมของกระทรวงยุติธรรมเกี่ยวกับการห้ามเปิดเผยข้อมูลนั้น ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมในร่างนั้นแล้ว

๔. สำนักงาน ก.พ. มีข้อสังเกตเกี่ยวกับการแยกบัญญัติในเรื่องการกำหนดตำแหน่งของพนักงานสอบสวนคดีพิเศษต่างหากจากพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๕ ทำให้เป็นการยกเว้นการใช้ดุลพินิจของ ก.พ.

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เห็นว่า ข้อสังเกตดังกล่าวมีเหตุผลในแง่ของระบบการบริหารงานบุคคล แต่การจะดำเนินการต่อไปในขณะนี้เป็นเรื่องของการกำหนดนโยบายการบริหารงานบุคคลที่จะแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นให้เกิดผล

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

พฤศจิกายน ๒๕๕๕

หมายเหตุ ลำดับและตัวเลขมาตราที่ระบุในบันทึกประกอบร่างพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. ....

ในชั้นการพิจารณาของคณะกรรมการกฤษฎีกานั้นอาจไม่ตรงกับลำดับและตัวเลขมาตราตามที่ปรากฏในพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๕๗ ทั้งนี้ เนื่องจากมีการแก้ไขเพิ่มเติมในชั้นการพิจารณาของรัฐสภา

ช.

**การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. ....
ในชั้นสภาผู้แทนราษฎร**

สภาผู้แทนราษฎรได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. .... ในวาระที่หนึ่ง ชั้นรับหลักการ ในคราวประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๑ ปีที่ ๓ ครั้งที่ ๕ (สมัยสามัญทั่วไป) วันพุธที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๖ โดยลงมติรับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. .... (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ) ร่างพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. .... (นายสุทัศน์ เงินหมื่น และคณะ เป็นผู้เสนอ) ร่างพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. .... (พลตำรวจโท วิโรจน์ เปาอินทร์ และนายสุรสิทธิ์ นิติวุฒิวรวัชช์ เป็นผู้เสนอ) และร่างพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. .... (นายประสิทธิ์ ชัยวิรัตน์ และนายเทวัญ ลิปตพัลลภ เป็นผู้เสนอ) ด้วยคะแนนเสียงข้างมาก และมีมติให้ตั้งคณะกรรมการวิสามัญ จำนวน ๓๕ คน เพื่อพิจารณา ในวาระที่สอง ชั้นคณะกรรมการวิสามัญ โดยถือเอาร่างพระราชบัญญัติของคณะรัฐมนตรีเป็นหลักในการพิจารณา กำหนดเวลาการแปรญัตติภายใน ๗ วัน

คณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. .... จำนวน ๓๕ คน ประกอบด้วย

(๑) นายพงศ์เทพ เทพกาญจนา	เป็นประธานคณะกรรมการ
* (๒) นายสมชาย วงศ์สวัสดิ์	เป็นรองประธานคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง
(๓) นายเอกภาพ พลซื่อ	เป็นรองประธานคณะกรรมการ คนที่สอง
(๔) พลตำรวจโท วรณรัตน์ ศชรักษ์	เป็นรองประธานคณะกรรมการ คนที่สาม
(๕) นายประวิช รัตนเพียร	เป็นรองประธานคณะกรรมการ คนที่สี่
(๖) พลตำรวจโท วิโรจน์ เปาอินทร์	เป็นรองประธานคณะกรรมการ คนที่ห้า
(๗) นายสุทัศน์ เงินหมื่น	เป็นที่ปรึกษาคณะกรรมการ
(๘) นายเกษม สรศักดิ์เกษม	เป็นที่ปรึกษาคณะกรรมการ
* (๙) นายอาริต เพ็งดิษฐ์	เป็นเลขานุการคณะกรรมการ
* (๑๐) นายวรรณชัย บุญบำรุง	เป็นผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง
(๑๑) นายอนกร นันท์	เป็นผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการ คนที่สอง
(๑๒) นายวัฒนา ช่างไฟเราะ	เป็นโฆษกคณะกรรมการ
(๑๓) นายนิพนธ์ บุญญามณี	เป็นโฆษกคณะกรรมการ
(๑๔) นายปิติพงศ์ เต็มเจริญ	เป็นโฆษกคณะกรรมการ

* หมายถึง กรรมการในสัดส่วนของรัฐบาล

(๑๕) พลตำรวจเอก ไกรสุข สิ้นสุข	(๑๖) นายเจริญ จรรย์โกมล
(๑๗) นายถาวร เสนเนียม	* (๑๘) รองศาสตราจารย์อภทอง จันทรางศุ
(๑๙) นายนิพิฏฐ์ อินทรสมบัติ	(๒๐) นายบุรุษานุทิน อุซึ่ง
** (๒๑) นายประชุม ทองมี	** (๒๒) นายประเสริฐ จันทรวงทอง
(๒๓) นายไพศาล จันทรรักดี	(๒๔) ศาสตราจารย์ลิขิต อีร์เวคิน
(๒๕) นายวิชิต ปลั่งศรีสกุล	(๒๖) นายวิทยา แก้วภราดัย
(๒๗) พลตรี ศรชัย มนตรีวัต	(๒๘) พันตำรวจโท สมชาย เพศประเสริฐ
(๒๙) นายสานิต ว่องสันพงษ์	(๓๐) นายสามารถ แก้วมีชัย
(๓๑) นายสุขุมพงศ์ โง่นคำ	(๓๒) นายสุทธิชัย จันทรอาร์ักษ์
(๓๓) นายสุวโรช พะลัง	(๓๔) นายอรรถสิทธิ์ (คันคาย) ทรัพย์สิทธิ์
(๓๕) นายอิทธิรัตน์ จันทรสุรินทร์	

เมื่อคณะกรรมการได้พิจารณาเสร็จแล้ว ได้เสนอร่างพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. .... ตามที่ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมและข้อสังเกตของคณะกรรมการ พร้อมด้วยรายงานการพิจารณาต่อประธานสภาผู้แทนราษฎร และได้บรรจุเข้าระเบียบวาระการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๑ ปีที่ ๓ ครั้งที่ ๒๔ (สมัยสามัญทั่วไป) วันพุธที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๕๖ ซึ่งที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ในวาระที่สองชั้นพิจารณาเรียงตามลำดับมาตรา ในคราวประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๑ ปีที่ ๓ ครั้งที่ ๒๕ (สมัยสามัญทั่วไป) วันพุธที่ ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๕๖ โดยพิจารณาเรียงตามลำดับมาตราจนจบร่าง แล้วได้พิจารณาทั้งร่างเป็นการสรุปอีกครั้งหนึ่ง โดยไม่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแก้ไขถ้อยคำแต่อย่างใด

เมื่อจบการพิจารณาในวาระที่สองแล้ว ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรได้พิจารณาต่อไปในวาระที่สาม และลงมติเห็นชอบด้วยคะแนนเสียงข้างมากและส่งให้วุฒิสภาพิจารณาต่อไป

* หมายถึง กรรมการในสัดส่วนของรัฐบาล

** หมายถึง ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรได้ลงมติเลือกนายประชุม ทองมี และนายประเสริฐ จันทรรวงทอง เป็นกรรมการธิการแทน พันเอก อภิวันท์ วิริยะชัย และ นายบุญจง วงศ์ไตรรัตน์ ซึ่งขอลาออกจากตำแหน่ง ตามลำดับ

**การพิจารณาศึกษาร่างพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. ....
ตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๔ ข้อ ๑๐๙ ของวุฒิสภา**

เมื่อที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรได้พิจารณาและลงมติในวาระที่หนึ่ง ชั้นรับหลักการ
แห่งร่างพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. .... นี้แล้ว ประธานวุฒิสภาได้มอบหมายให้คณะ
กรรมาธิการวิสามัญกิจการวุฒิสภาพิจารณาว่าจะเห็นสมควรมอบหมาย ให้คณะกรรมาธิการสามัญ
ประจำวุฒิสภาคณะใดหรือจะตั้งคณะกรรมาธิการวิสามัญเพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ ตาม
นัยแห่งข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๔ ข้อ ๑๐๙ และในคราวประชุมคณะกรรมาธิการ
วิสามัญกิจการวุฒิสภา วันอังคารที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๖ ที่ประชุมได้พิจารณาแล้วเห็นสมควร
มอบหมายให้คณะกรรมาธิการการยุติธรรมและสิทธิมนุษยชน วุฒิสภา เป็นผู้พิจารณาร่าง
พระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. .... เป็นการล่วงหน้าแล้วรายงานต่อประธานวุฒิสภา
เป็นการด่วน ทั้งนี้ เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาของสมาชิกวุฒิสภาต่อไป

ค.

**การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. ....
ในชั้นวุฒิสภา**

วุฒิสภา การพิจารณาในวาระที่ ๑ ในคราวประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ ๒๘ (สมัยสามัญทั่วไป) เป็นพิเศษ วันอังคารที่ ๓ มิถุนายน ๒๕๔๖ ที่ประชุมได้ลงมติรับร่างพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. .... ซึ่งสภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบแล้วไว้พิจารณา และตั้งกรรมาธิการวิสามัญ จำนวน ๒๙ คน เพื่อพิจารณาในวาระที่สอง ชั้นกรรมาธิการ กำหนดการแปรญัตติภายใน ๑๕ วัน ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้เป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน วุฒิสภาต้องพิจารณาให้เสร็จภายใน ๓๐ วัน (กำหนดวันดังกล่าวให้หมายถึงวันในสมัยประชุม) โดยวุฒิสภาได้รับเมื่อวันศุกร์ที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๔๖ ต่อมาที่ประชุมวุฒิสภาได้ลงมติให้ขยายเวลาพิจารณาร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวออกไปเป็นกรณีพิเศษอีก ๓๐ วัน ตามความในมาตรา ๑๗๔ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐

คณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. .... จำนวน ๒๙ คน ประกอบด้วย

(๑) นายเสรี สุวรรณภานนท์	เป็นประธานคณะกรรมการวิสามัญ
(๒) พันตำรวจเอก สุรพงษ์ ใฝ่นวล	เป็นรองประธานคณะกรรมการวิสามัญ คนที่หนึ่ง
(๓) นายระวี กิ่งคำวงศ์	เป็นรองประธานคณะกรรมการวิสามัญ คนที่สอง
(๔) นายสันติภาพ อินทรพัฒน์	เป็นเลขานุการคณะกรรมการวิสามัญ
(๕) นายธาริต เพ็งดิษฐ์	เป็นรองเลขานุการคณะกรรมการวิสามัญ
(๖) นายสุรสิทธิ์ ฉัตรชัยเดช	เป็นโฆษกคณะกรรมการวิสามัญ
(๗) นายสงวน นันทชาติ	เป็นโฆษกคณะกรรมการวิสามัญ
(๘) พลตำรวจโท ทวี ทิพย์รัตน์	(๙) นายประกเกียรติ นาสิมมา
(๑๐) นายพีครุดดีน บอดอ	(๑๑) นางมาลีรัตน์ แก้วก่า
(๑๒) นายวงศ์พันธ์ ณ ตะกั่วทุ่ง	(๑๓) พลเอก วัฒนา สรรพานิช
(๑๔) นายวิชัย ครองยุติ	(๑๕) นายวิเชียร เปาอินทร์
(๑๖) พลตำรวจตรี วีระ อนันตกุล	(๑๗) นายศรีเมือง เจริญศิริ
(๑๘) พลตำรวจตรี สนาม คงเมือง	(๑๘) นายสนิท จันทรวงศ์
(๒๐) นายสมชาย วงศ์สวัสดิ์	(๒๑) นายสมศักดิ์ โส่สถาพรพิพิธ
(๒๒) นายสวัสดิ์ ทรัพย์เจริญ	(๒๓) พลตำรวจเอก สวัสดิ์ อมรวีวัฒน์
(๒๔) นายลัก กอแสงเรือง	(๒๕) พลตรี สาคร กิจวิริยะ

(๒๖) นายสุทัศน์ จันทร์แสงศรี

(๒๗) นายสุพร สุภสร

(๒๘) นายอัชพร จารุจินดา

(๒๙) พลตำรวจตรี อำพล งามจิตร

อนึ่ง ในคราวประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ ๑๐ (สมัยสามัญนิติบัญญัติ) เป็นพิเศษ วันอังคารที่ ๒ กันยายน ๒๕๔๖ ที่ประชุมได้พิจารณาในวาระที่สอง เริ่มต้นด้วยชื่อร่าง คำปรารภ แล้วพิจารณาเรียงตามลำดับมาตราจนจบและพิจารณาทั้งร่างเป็นการสรุปอีกครั้งหนึ่ง เมื่อจบการพิจารณาในวาระที่สอง ชั้นพิจารณาเรียงตามลำดับมาตราแล้ว ที่ประชุมได้พิจารณาต่อไปในวาระที่สาม และลงมติในวาระที่สาม ให้แก้ไขเพิ่มเติม และได้ส่งร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวคืนไปยังสภาผู้แทนราษฎร ตามความในมาตรา ๑๗๕ (๓) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐

ง.

การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. ....
 ของคณะกรรมการร่วมกัน
 เพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. ....

ในคราวประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๑ ปีที่ ๓ ครั้งที่ ๑๔ (สมัยสามัญนิติบัญญัติ) วันพุธที่ ๑๗ กันยายน ๒๕๔๖ ที่ประชุมพิจารณาแล้วลงมติไม่เห็นชอบด้วยกับการแก้ไขเพิ่มเติมของวุฒิสภา และกำหนดจำนวนบุคคลที่จะประกอบเป็นคณะกรรมการร่วมกันเพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ สภาละ ๑๒ คน

ต่อมาในคราวประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ ๑๘ (สมัยสามัญนิติบัญญัติ) วันศุกร์ที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๔๖ ได้ลงมติตั้งคณะกรรมการร่วมกันฝ่ายวุฒิสภา จำนวน ๑๒ คน ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๑๗๕ (๓)

โดยคณะกรรมการร่วมกันของทั้งสองสภา มีรายนามดังต่อไปนี้

สภาผู้แทนราษฎร	วุฒิสภา
(๑) นายถาวร เสนเนียม	(๑) นายคำนวณ เหมาะประสิทธิ์
(๒) นายอนกร นันท์	(๒) พลตำรวจโท ทวี ทิพย์รัตน์
(๓) นายธาริต เพ็งดิษฐ์	(๓) นายประเกียรติ นาสิมมา
(๔) นายพีระพันธุ์ สาลีรัฐวิภาค	(๔) นายพนัส ทัศนียานนท์
(๕) ศาสตราจารย์ลิขิต อีร์เวคิน	(๕) นายระวี กิ่งคำวงศ์
(๖) นายวิฑิต ปลั่งศรีสกุล	(๖) นายศรีเมือง เจริญศิริ
(๗) นายวิทยา แก้วภราดัย	(๗) พลตำรวจเอก สวัสดิ์ อมรวิวัฒน์
(๘) พลตำรวจโท วิโรจน์ เปาอินทร์	(๘) นายสัก กอแสงเรือง
(๙) พันตำรวจโท สมชาย เพศประเสริฐ	(๙) นายสันติภาพ อินทรพัฒน์
(๑๐) นายสมชาย วงศ์สวัสดิ์	(๑๐) นายสุทัศน์ จันทรแสงศรี
(๑๑) นายสามารถ แก้วมีชัย	(๑๑) พันตำรวจเอก สุรพงศ์ ไผ่นวล
(๑๒) พันเอก อภิวัฒน์ วิริยะชัย	(๑๒) นายเสรี สุวรรณภานนท์

โดยที่ประชุมคณะกรรมการร่วมกันได้มีมติเลือกตั้งประธานและรองประธาน
คณะกรรมการร่วมกัน ดังนี้

(๑) นายเสรี สุวรรณภานนท์	เป็นประธานคณะกรรมการ
(๒) ศาสตราจารย์ลิขิต อีร์เวคิน	เป็นรองประธานคณะกรรมการ
(๓) นายสันติภาพ อินทรพัฒน์	เป็นเลขานุการคณะกรรมการ
(๔) นายธาริต เพ็งดิษฐ์	เป็นผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการ
(๕) นายวิชิต ปลั่งศรีสกุล	เป็นโฆษกคณะกรรมการ

ในคราวประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๑ ปีที่ ๓ ครั้งที่ ๓๐ (สมัยสามัญ
นิติบัญญัติ) วันพุธที่ ๑๙ พฤศจิกายน ๒๕๔๖ ที่ประชุมได้ลงมติเห็นชอบด้วยกับร่าง
พระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. .... ซึ่งคณะกรรมการร่วมกันพิจารณาแล้ว ตาม
ข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๔ ข้อ ๑๒๑

ในคราวประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ ๒๙ (สมัยสามัญนิติบัญญัติ) เป็นพิเศษ
ในวันจันทร์ที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๔๖ ที่ประชุมได้ลงมติเห็นชอบด้วยกับร่างพระราชบัญญัติ
การสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. .... ซึ่งคณะกรรมการร่วมกันพิจารณาแล้ว ตามข้อบังคับการประชุม
วุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๔ ข้อ ๑๒๓

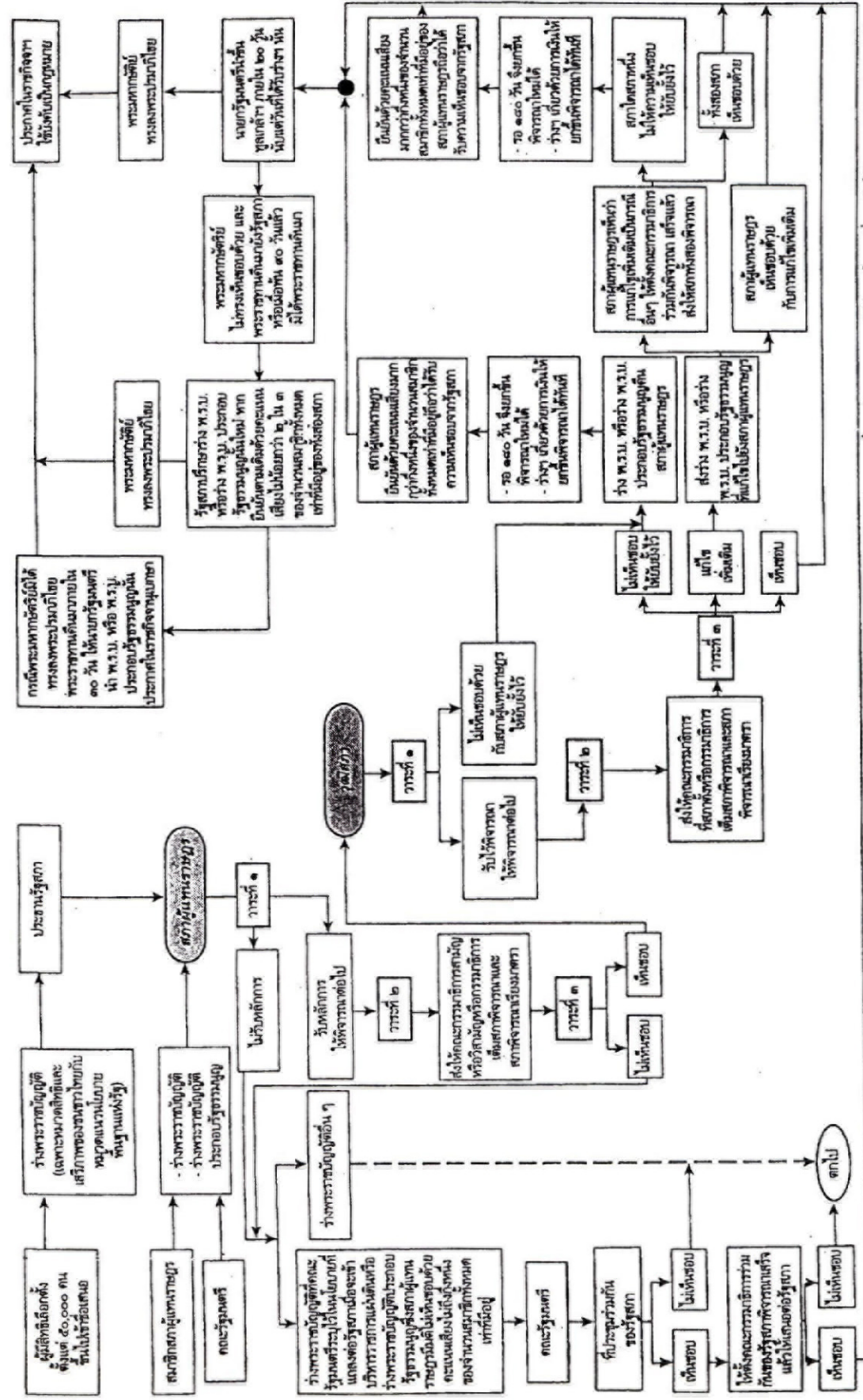
ฉะนั้น จึงถือว่าร่างพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. .... ได้รับความ
เห็นชอบจากรัฐสภา ตามความในมาตรา ๑๗๕ (๓) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
พุทธศักราช ๒๕๔๐ จึงต้องดำเนินการต่อไปตามมาตรา ๙๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
พุทธศักราช ๒๕๔๐ กล่าวคือ ให้นำยกรัฐมนตรีนำขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายเพื่อพระมหากษัตริย์
ทรงลงพระปรมาภิไธยและประกาศใช้บังคับเป็นกฎหมายต่อไป

พระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๔๗ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา
เล่ม ๑๒๑ ตอนที่ ๘ ก หน้า ๑ เมื่อวันที่ ๑๙ มกราคม ๒๕๔๗ และมีผลใช้บังคับตั้งแต่นั้น
วันถัดจากวันประกาศใช้ในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

จ.

แผนภูมิแสดงกระบวนการตราพระราชบัญญัติ
และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
พุทธศักราช ๒๕๕๐

กระบวนการตรวจพระราชบัญญัติและพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐

หมายเหตุ เมื่อสภาผู้แทนราษฎรรับหลักการแล้ว ประธานาธิบดีอาจขอหมายให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนดำเนินการวินิจฉัยคดีภายใน ๓๐ วัน พิจารณาพิพากษา และเมื่อสภาผู้แทนราษฎรมติให้ชอบในวาระที่ ๓ แล้ว ให้คณะกรรมการศึกษา รายงานต่อประธานวุฒิสภาเป็นการด่วน เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาของวุฒิสภา (ซึ่งเป็นต้นแบบประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๔๔ ๖๒ ๑๐๔)

รหัสหนังสือ

ก.ป. ๕/๒๕๔๗

ปีที่พิมพ์

เดือน เมษายน ๒๕๔๗

จำนวนหน้า

๖๐ หน้า

จำนวนพิมพ์

๓๐๐ เล่ม

จัดทำโดย

กลุ่มงานพัฒนากฎหมาย สำนักกฎหมาย
สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
เลขที่ ๔๔๔ อาคารสุขประพฤติ ชั้นที่ ๑๓ ถนนประชาชื่น
เขตบางซื่อ กรุงเทพฯ ๑๐๘๐๐
โทร. ๐ ๒๘๓๑ ๙๒๙๕

จัดพิมพ์โดย

กลุ่มงานการพิมพ์ สำนักการพิมพ์
สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
เลขที่ ๔ ถนนอุทองใน
เขตดุสิต กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐
โทร. ๐ ๒๒๔๔ ๑๗๔๑-๒

ต้นฉบับเป็นหน้าว่าง

ป 14293

KG สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา.
119 สำนักกฎหมาย.
ว872พ พระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ
2547 พ.ศ. 2547.

พิมพ์ที่
สำนักการพิมพ์
สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา